

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a horvát és lap szellemi részét megillető közlemények czimzandók.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 32 korona. Negyedévre . . . 8 korona.
Félévre . . . 16 korona. Egy hónapra . . . 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belkőzép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 2 korona.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 60 fillér.

Hivatalos közlemények sora 10 korona.

Nyilttéri czikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

Uj vonat.

Kolozsvár, febr. 8.

Valamely ország közlekedés ügyének fejlődése, mely szorosan összefügg a gazdasági fejlődés ügyével, rendszertől attól van feltételezve, hogy az illető ország kormányai helyes közlekedési politikát üzennek. Ahhoz, hogy a helyes közlekedési politikát valamely kormány megépíthesse és főképpen ahhoz, hogy a gyakorlatban alkalmazott politika a közlekedési és gazdasági érdekeknek szolgáljon elsősorban és ne az a szempont legyen a közkormányzat, vagy a vasúti vállalatok vezetőinek szemei előtt, hogy valamely közlekedési eszköz kizárólag pénzügyi eredményeket szüljön.

Mihelyt a vasutak létesítői és fenntartói, s ezek sorában maga az állam a közlekedési eszközöket azzal az intenczióval létesítik és hozzájárul forgalomba, hogy az állam *fináncziális* érdekeit elsősorban szolgálja, már ez a szempont ellene szól annak a feltevésnek, hogy az ily elvokra fektetett közlekedési politika a közlekedés és a közgazdaság, az ipar vagy a kereskedelem érdekeit helyesen szolgálja volna képes.

Epen ezért a vasutak forgalmi politikájának helyes felépítése egyáltalán nem tartozik a — könnyű mesterségek közé. Hogy a tisztán fiskális és a gazdasági érdekeknek a vasúti forgalmi politika egyenként kedvezzen, az a közlekedési, gazdasági, kereskedelmi és közforgalmi érdekeknek kölcsönös és kellő körültekintéssel eszközölt mérlegelését feltételezi.

A néhai Baross Gábor által meghonosított zónarendszernek is épen az a hibája, hogy a forgalmat egy pontra koncentrálták, vagyis Budapestre, a minnek már is jelentkezik a káros hatása abban a tényben, hogy a vidéki kereskedelmi vagy gazdasági központok fejlődését akadályozza meg.

Már pedig a cenzuralizáció sehol sem szül károsabb eredményeket, mint épen a forgalmi politikában, amelynek különben elsősorban kellene azt a vezérelvet elfogadnia, hogy a közlekedési eszközök olyképen használtassanak ki, hogy az ország összes gazdasági, ipari és kereskedelmi központjainak forgalmi igényeit elégítse ki.

A magyar állam különösen a zóna rendszer behozatala óta — azt a közlekedési politikát követi, hogy a fővárosba terelje az összes központi forgalmat, a mi egyértelmű az állam egye-

temes gazdasági életének s ezen szervezetekben folyó egészséges élet tevékenység megakasztásával.

Ezért nem érthetünk mi egyet azzal a legujabb tervvel sem, mely azt veszi célba, hogy Budapest—Kolozsvárra egy újabb, ugynevezett *nappali gyorsvonatot* akarnak beállítani.

Hir szerint ez az új gyorsvonat indulna Budapestről kora reggel és Kolozsvárra érkeznek kora délután. Ennek a vonatnak ilyképp való közlekedtetése jobbára ismét csak annak a forgalmi politikának a rendszerébe vág, a mely azt vette célba, hogy ennek a központosító politikának gyakorlati alkalmazása esetlen Budapest forgalma mesterségesen emeltesse, míg a vidéki központok felőlési érdekei és a tényleg fennforgó gazdasági, kereskedelmi és közlekedési érdekek számításán kívül hagyassanak,

Mi bár óhajtuk általánosságban a közlekedés gyorsítását és a vonatok sűrű közlekedtetését, de mert a vasúti cenzuralizációt a vidéki gazdasági és ipari emporiumok fejlődésére nézve hátrányosnak tartjuk, nem tekintjük szerencsés kezdeményezésnek az újonnan tervezett gyorsvonatot, a mely csak arra szolgálja, hogy néhány utas ne éjszaka, hanem néppal tegye meg az utat Budapesttől Kolozsvárig, a mi különösebb gazdasági, avagy közlekedési — forgalmi érdeket aligha képvisel.

Már pedig viszont abban a véleményben is vagyunk, hogy a mikor a vasutak ilyenmő újításokat léptetnek életbe, akkor ne vegyenek irányadókul alárendelt szempontokat.

Nálunk a helyes vasútforgalmi politika az, a mely nem egyedül a főváros, hanem főképpen a vidéki központok s az általános gazdasági érdekek fejlesztését veszi célba, már pedig mi legalább is kételkedünk abban, hogy ez az új gyorsvonat a most felsorolt országos érdekeket bármilyen tekintetben előnyösen szolgálja.

Az *erdélyi részek* s speciel *Kolozsvár* érdeke az volna, hogy nem Budapestről, hanem **Kolozsvárról** indítsanak egy gyorsvonatot délután 2 órakor. Ez a vonat szolgálna a közönséget és az államvasutak érdekeit is. A közönség a d. e. folyamán Kolozsvárt elvégezné a dolgait, 2 órakor felülne a gyorsvonatra, fél 11 órakor este Budapestre érkezvén, kinyugodhatná magát s másnap reggel üzleti vagy hivatalos ügyeit pihent testtel, friss elmével intézhetné. E vonat rendkívüli mértékben vétetnék

igénybe a közönség által, tehát a M.Á.V.-nak is nagy nyeresége volna ez új vonat járásából.

A második gyakorlati követelmény az volt a, hogy az a gyorsvonat, mely Kolozsvárról reggel 5 órakor indítatik, valamivel később fél 7 órakor, vagy hét órakor indíttassék.

Ezt feltétlenül megkívánja az utasok érdeke és kényelme.

Ez által is nőne az államvasutak forgalma és jövedelme, mert a gyorsvonatot az utazó közönség nagyobb mértékben venné igénybe, mint eddig s ez által a magasabb menetdíjakhoz nagyobb mértékben jutna a vasút. Ezt a két körülményt ajánljuk a keresk. miniszter és a MÁV. igazgatóságának figyelmébe.

Politikai hir.

A váci püspökség. Schusztér Konstantin örökét a sajtó már betöltötte egyenesen megnevezte azt is, a ki Schusztér utóda lesz. Nektünk az az értesülésünk, hogy a jövendő váci püspököt még nem nevezték ki. Wlassics Gyula szabadságon van, már pedig a szakminiszter nélkül ilyen fontos ügyben mégis csak nehéz volna dönteni. Be fogják tölteni a váci püspökséget azonnal, a mint Wlassics, remélhetőleg teljesen meggyógyulva visszatér, valamint hogy csak akkor kerül döntésre az a többi kérdés is, a melyeknek már megtörtént elintézését szintén ujságolják.

A katolikus kongresszus.

Budapest, febr. 7.

A katolikus kongresszuson az immár hat nap óta folyó általános vita ma új anyaggal, új tervekkel és gondolatokkal gyarapodott. Eddig jóformán csak elméleti és elvi kérdésekkel foglalkoztak. Ma már konkrét formában láttuk magunk előtt a létesítendő autonómiát. Ugyanis az autonómia hatáskörét eddig nem igen taglalták az egyes szónokok. Mintha valami kölcsönös féltékenység és feszélyezés fojtotta volna el a szavakat.

Eddig csak azt hallottuk az egyik részről, hogy kérdezzük meg a püspököket és a kormányt, hogy mennyit engednek az eddigi gyakorlatból. Másik részen meg épen ellenkezőleg azt mondták, hogy ne kérdezzük meg az illetékes tényezőket, hanem a kongresszus, autokefál-testület gyanánt, önmaga állapítsa meg hatáskörét.

Ma azonban dr. Timon Akos egyetemi professzor, igen jelentékenyen előbbre vitte a vitakozást, mert Timon Akos már részletesen kifejtette, hogy az autonómiának mit

engedhet át a kormány és mit a püspöki kar. Különösen a püspöki hatáskörből vindiált jogok tekintetében igen hálás teretjelölt ki Timon az autonómia számára. Ugyanis Timon Akos dr. az egyházmegyei kegyes, jótékonycélu és kulturális alapok és alapítványok kezelésének és ellenőrzésének átengedését követeli az autonómia részére. Ezt a kánonok egyenesen megengedik.

Körülbelül 200 millió értékű ilyen fundációk vannak jelenleg tisztán papi kezelésben. Ellenben a világi katolikusok ezen „Propius finibus” tett alapokról jóformán mit sem tudnak. Ilyen örösi tőkénél pedig már pénzügyi és gazdasági kihasználása is egyenesen megköveteli, hogy az eddigi patriarkális és zárt ajtó mögötti, minden nyilvános számadásra való kötelezettség nélküli kezelésnek rendszerével szakítsunk. Ehhez csak lehet és van is joga a világi katolikusoknak! Az egész kongresszuson élénk érdeklődést keltett Timon dr.-nak azon felszólalása. Előreláthatólag azzal behatódobban is kell foglalkozni a kongresszuson.

A háboru.

Semmi revezetesebb hír nem jött a délafrikai harczteréről.

Valóban, úgy látszik, mintha semmi sem történnék a harczterén. A Daily Mail erősen ragaszkodik ugyan hozzá, hogy a Tugelánál újabb nagy esata volt és bur források azt is mondják, hogy Buller ebben megint vereséget szenvedett, nincsen azonban egyetlen pozitív adatunk arról, hogy az angol sereg harnadszor is megpróbálta volna Ladysmith fölszabadítását.

Rendsburg és Colesberg között egyre tart az ágyuharcz, de döntő mozzanat erről a vidékről sem jelezhető. Itt lesz tudvalevőleg az új háboru színhelye. Mindössze arról kell tudomást vennünk, hogy Brabant tábornok egy hadosztállyal utra kelt Queenstownból. Azt hiszik, hogy Norval-Poont elfoglalása végetfi.

London, febr. 7.

A World jelenti, hogy *Methuen lordnak egész hadtestét föl kellett osztani, mert az áruló és kének teljesen megbontották a fegyelmet.*

A Daily Mail nak távirják Sterkstromból, hogy az angol főhadiszállásból proklamációkat csempészek be a tranzváli és oranje-i burókhoz, a kiket jó bánásmódról és magánjogaik respektálásáról biztosít az angol kormányzat, hogy letegyék a fegyvert.

A Standard-nak jelentik Durbanból, hogy Dundonald tábornok csapataival a Modder-River mellett táborból február hó 4-én kivonult és több előreszatatározás után Colesberget elérte. Itt két bur tábornak közvetlen közelébe került. Dundonald csapatai tegnap két ellenséges hadoszlopnak egyesülését akadályozták meg. Dundonald tábornok, hír szerint, megszállta az Oranje-River mindkét partját. Február 5-én ütközött össze először a bur sereggel, a mely rendkívül erősen kizonyult. Az angol hadállással szemben az

A mint Dóra megfordult, hogy válaszoljon, Curzon, a hogy már egyszer tevő — könnyeket látott a leány szép szeméiben — és a hogy az akkor tevő, a kezével most is gyorsan törölte le.

— Milyen bolond vagyok! — mondá haragos önmegvetéssel. Én nem tartozom a siránkozó halandók közé és még is, elég, hogy annak az embernek a hangját halljam és reá nézzek és rögtön elérzékenyedem.

Nem azért, a mit ön róla mondott; ha soha egy szót sem hallottam volna, akkor is ugyan ezt érezném, — tudom, hogy úgy volna! Ugy érzem, mint ha nem tudnék egyebet tenni, mint őt sajnálni.

Egész életemben soha sem éreztem oly mélységes szálnalmat senki iránt! Annnyira megesezt szívem rajta, hogy szinte meg tudtam volna csókolni! — kiáltá Dóra.

— Igazán! De nem tette.

— Oh, maga buta, — természetes, hogy nem!

Kétségtelen, hogy irodalmi izlésük egyezésének volt tulajdonítható, hogy ezceremonia nélkül kezdtek beszélni egymással.

— Természetes, hogy nem csókoltam meg! — ismétlé nevetve. Milyen gondolat! Csak azt mondtam, hogy úgy éreztem, mintha szerettem volna azt tenni. — Ugyan ezt éreztem, midőn egy elveszett kutya utánam jött.

Olyan kifejezés volt a szemében, a mi elég volt, hogy a szívemet összefacsarja és a Boone ur szemében is az a kifejezés van. Ismét az utra pillantott, hol a felügyelő alakja még mindig látható volt. Ő rég óta van Golden Rangeban? kérdé megváltoztatott hangon.

— Evek óta — de az idejét határozottan megmondani nem tudom. — Miért kérdezi?

— Semmi különös okért, csak úgy csu-

Oranje-River mentén mindenütt nagyon erős hadcsapatok vannak koncentráltva. Dundonald csapatai menetelésüknek utolsó idején sokat szenvedtek a hőség és vízhiány miatt. (N. Fr. Pr.)

Az agyagfalvi székely emlékoszlop.

Kolozsvár, febr. 7.

A millenniumi évben az ország több pontján oszlopot emeltek az ezeréves magyar haza emlékére. Ezen oszlopok közül egyet sem kapott a Székelyföld, habár annak idején a székelyek kérték is egyik oszlopnak a Székelyföld központján való elhelyezését. Az oszlop ott áll a Czenken s a székelyek temploma, az agyagfalvi térség oltár nélkül maradt. 1898-ban a kolozsvári országos történelmi ereklye muzeum ünnepélyt rendezett a Szamosfalva határára kivégzett székely vértanúk emlékeztetére s ugyan ekkor egy pár lelkes székely egyetemi polgár indítványára megünnepelték az agyagfalvi gyűlésnek ötven éves évfordulóját is.

Ez ünnepély öletéből kifolyólag lapunk felvetette az eszmét, hogy a történelmi nevezetességi agyagfalvi rétet emlékekkel kell megjelölni. Az eszme hódított s az „Ellenzék” akciója folytán pár nap alatt bejárta az összes hazai lapokat. Megmozdult a Székelyföld is s megalakították az „Agyagfalvi székely emlék-bizottság”-ot, melynek tagjai lettek a székely vármegyék főispánjai, országgyűlési képviselői és a székelyföldi lapok szerkesztői.

Benedek Elek megszerkesztette szép és lelkes felhívását, melynek hatása alatt megindult a gyűjtés mindenfelé. Csak egy éve ennek s a székely nép fillérenként több, mint 2000 koronát hozott össze a szent cél érdekében.

Azonban ez az összeg edes kevés arra, hogy abból egy monumentális emlékoszlopot lehessen állítani. Ennélfogva az emlékbizottság a gyűjtést nagyobb mérvben kívánja folytatni. E célból a „székely emlék-bizottság” elnöke, Solymossy Endre és jegyzője Becsek Aladár a napokban újabb felhívást bocsátottak ki, melyben Magyarország összes pénzintézeteihez fordulnak adományért. Igaz, hogy a pénzintézetek hazafias áldozatkészsége igen sok oldalról van igénybe véve, de a székely emlékbizottság nem kíván nagy adományt, csakis annyit, mennyit a jótékonyági alapok megengednek.

E hazának minden egyes fia tudja, hogy a székelység Erdély bérczei között Antheus-ként küzdve évszázadokon keresztül mily nagy faj és államfenntartó szerepet vitt.

A kinek szíve van nemzetéhez s hazájához, az meghalgtatja a székely emlék bi-

dálkozottam és a fejembe jött, hogy megkérdem. Mielőtt elfordult, ismét átnézett az ajtó felett. Természetes, hogy ő most egyenesen haza megy a leányához?

— Minden bizonnyal, a szegény ember egy órát sem tölt el távol tőle, kivéve, ha kénytelen azt tenni. Ő is megfordult.

— Visszamenjünk a sátorcsináláshoz? kérdé. Nagybátyját az ugorkákra vonatkozólag megnyugtattam és még van egy óránk, mielőtt besötétedik.

A felügyelő nem ment egyenesen haza a leányához. Ugy haladt el az ő kis virágos háza előtt, mintha nem látta volna, egyenesen tartott a poros úton, a Remetelak mellett elment és meg sem lassította a lépteit, míg Golden Rangehoz érkezett. Akkor megállott, hogy egy kis oldal ajtót, melynek a kulcsa mindig nála volt, kinyisson és egyenesen ment fel a házhoz, mely a feljövő hold szent világánál festőibbnek látszott, mint valaha.

Egy legény, a ki beeresztette, a beszéddel felakarta tartóztatni. A gazdája egyedül volt, mondá, de még mindig az ebédőben van és ebédel. Boone ur, lesz szíves várakozni? Boone ur félre taszította, átment az előcsarnokon, kinyitotta az ebédő ajtaját és egyenesen a házi ur jelenlétebe ment.

Egyedül ebédelve, a hogy azt tevő és más kilátás nélkül minthogy az estét szintén egyedül töltse, Ryder ur a szokott esteli ruháját viselte; gyémántok csillogtak az inge elejében, egy pompás gyémánt kövű gyűrű volt az ujján.

A bora felett ült, gondolkozva, de a felügyelő gyors belépte és az ajtó hangos becsapódása után utánna — mert remegő kéz eresztette el birtelen és megdöbbenve talpra ugrott.

— Maga Boone? Mi az ördög hozza ide?

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1900. Február 8.

Giordano Bruno.

Holnap háromszáz éve mondta ki az inquisitio a halálós ítéletet egyetemes művelődéstörténetünk egyik kimagasló alakja: Giordano Bruno felett. A lelkiismeret vádjától gyötörve, reszkető ajakkal hirdették ki az elfoglult bírak e szegényteljes ítéletet.

Bruno, érezve ügyének igazságos voltát, e szavakkal fogadta az ítéletet: „Ti nagyobb félelemmel hoztok fölöttem ítéletet, mintsem én azt tudomásul veszem.”

Merész szavait halálában is megerősítette.

Mert midőn 8 nap mulva a Campo dei Fiorin fellobogott a zordon máglya emésztő lángoszlopa, büszke s megelégedett arczeccal állott a tűznyelvek között Bruno.

Beteljesült hát ama jós-mondása, mit „Ikarus” című szonettjében profétai lélekkel hirdetett, hogy nem bánja, ha alázuhan is a magasból, mert „megelégedve halhat meg az, a kinek a sors ily dicső halált szánt.”

Giordano Bruno az átmeneti philosophusok egyik tipikus alakja. Keblében daemoni tűz lángol, mely nem hagyja pihenni egy perczi sem. Tantalusi szomjúságot érez az igazi tudás után, melyet mindenütt keres, de sehol sem talál fel.

Lelkét egy titkos gondolat, egy homá-

lyos ösztön vonja magával s üzi a végtelenbe, ép úgy, mint a poroszlok ádáz fegyvere üzi őt egyik helyről a másikra. Pantheistikus világnézete hozta ellenkezésbe az akkori társadalommal.

Ezért veti le a szerzetesi öltönyt, ezért kell 31 évig városról-városra zarándokolnia véges-végig Angol-, Francia-, Német- és Olaszországon.

Mig végtére egyik halátlan tanítványa Mocenigo velencei nemesis kiszolgáltatta őt Judási alálalósággal az inquisitio bakóinak. Hét hosszú éven át sinylódik a börtön üregében, melynek falait a penész márvány imitációkkal fedte be s a leszivárgó víz-cseppek mint megannyi fénys gyöngyszemek csillogtak rajta.

A fényes elmének fényes lakást adtak... E hét sovány esztendő után, mint javithatatlan ereitnek itélték halálra.

De Giordano Bruno nemcsak mint bölcselel vívott ki magának halhatatlan nevet, de elővíthetetlenek azon érdemei is, melyeket az olasz irodalom mezején szerzett.

Mint Galilei iskolájának egyik kiváló tagja szerepel „La Cena de le Ceneri” és „L’Asino Cillenico” című philosophiai tartalmu elmés párbeszédeivel. Maig is kitünő műve a számról írott satyrája.

Bölcészeti munkáiszámos kötetet, szinte egész könyvtárt tesznek ki, melyeknek méltatása avatottabb toll feladata.

Csupán annyit kívánunk még megjegyezni, hogy e művekben hirdett eszmék nagy részben testet öltöttek Leibnitz és Spinosa tanaiban is.

Hiába akarta a zsarnoki hatalom az eszmét megölni, mert az halhatatlan!

És mindig is az lesz!

Beteljesült itt is ama nagy igazság, mit Arany János oly gyönyörűen fejez ki e soraiban:

„Zsarnoki féltésed vérengzése volt ez:

De tudd meg, de tudd meg vérszopó Herodest,

Hogy ő nincs elvesze!

Napjaid számítvák, megijult az idő,

És kitől rettegsz, nem féli fegyvered ő

Az Ige az Eszme!”

Oravecz Ödön.

Dóra.

ANGOL REGÉNY.

— Swerdnától. —

Az Ellenzék részére fordította: AMICA.

X.

(Folytatás.)

(31)

Különös nyers és erőltetett hangon beszélt, mintha a szavakat a szó betűszerinti értelmében akarata ellen préselték volna ki belőle.

Dóra bámulva nézett a szikár alak után, a mint az országúton lehaladt; az a szomorú arcz és rendkívül fényes szemek, oly élénk benyomással voltak reá, mintha még mindig maga előtt látná.

Egy pillanatra megrettent, midőn az oldala mellett egy hang — a Curzon Roderik hangja megszólította.

— Személyes ösmeretség után, mit gondol róla? — kérdé.

A szavak könnyűnek hangzottak, de a hang nem volt az és a távozó alak után vetett tekintete mind a kettőt eléggé jelezte.

zottság kérő szövegét s siet adományával hozzájárulni az emlékek megteremtéséhez, annál is inkább, hogy majd a monumentális emlékek a székek között hirdethessék, hogy az az egész magyar nemzet áldozat készségéből épült fel.

A kolozsvári ev. ref. egyházközségből.

A kolozsvári ev. ref. egyházközségnek f. hó 4-én tartott ülésén dr. Gidófalvy István kir. közjegyző, főgondnok a következő megnyitói beszédet mondotta:

Tisztelt közgyűlés!

Ismét lepergett egy év a világegyetem folyton forgó orsóján.

Nem nagy idő, az egyetemes időszámítás szempontjából, mert csak egy fordulás; de egy ember életében nagy idő.

Nem nagy idő a keresztény egyház történetében sem rendszerint — de a kolozsvári evangélium szerint reformált egyházközség életében az elmúlt esztendő nagy idő volt.

Nagy volt azért, mert sok fontos, nevezetes, szomorú és örömdetes dolog történt.

Súlyos idő volt, mely megrázta egyházközségünket, mint az erdélyi evangélium szerint reformált egyházközségek vezető egyházközségét, mert váratlanul sok csapás és sok öröm érte egyházközségünket.

A mint a mult év hajnalán derengett, elköltözött körünkben az örökkévalóságra Szász Domokos, régi lelkesedőnk, egyházkerületünk nagy tevékenységű püspöke, az egyetemes evangélium szerint reformált egyház hatalmas oszlopa.

Nem engem illet, hogy egyetemleges működését jellemezem, azt megtették (már többben, megfogják tenni) a maga idejében a történelem írói, a kik az erdélyi részek utolsó tízének történetét megírásával foglalkozni fognak.

Eszméket termelt ő, magot hintett minden irányban, de a mint a természet gondoskodik arról, hogy minden elhullott magból termőképes alany ne lehessen, úgy járt ő is sok kezdeményezésével.

Ha minden aalmagból almája nőne, annyi lenne a világon, hogy moccsani nem tudnánk.

Ha minden eszme megtermékenyülne, annyi gondja, annyi dolga lenne az emberi társadalomnak, hogy idő nap előtt kimerülne.

Ha minden kezdeményezés sikert biztosítana, elbizakodottá lenne az ember, felfuvalkodottá a kezdeményező, rendszeren a könnyen nagy sikert aratók kerülnek az Isten házába, ellentétbe jönnek a szeretet világával, önzökké aljasultakká lesznek.

Szász Domokosnak nem volt könnyű az általa elhittet magnak csak egy részét is termékenyíteni. Épen azért volt ő nagy, mert minden talpalatnyi vért nagy és erős munkával tett termékeny.

Nem fogok kiterjeszkedni minden alkotási, csak azokra, melyeknek hasznát mi is közvetlen érezzük.

Ott van a theologia, melynek tudományosan képzett tanári kara igen jól beilleszkedett körünkbe.

Ott van a szeretetház! Ennek az eszmének élt Szász Domokos az utolsó években és az elsősorban az árvákról is akart gondoskodni, másodsorban az az eszme lebegett előtte, hogy a lélekcsúszóban nagy és erős, de anyagiakban szegény kolozsvári evangélium szerint reformált egyházközséget templomhoz, paplakhoz juttassa előnyösen olyan helyen, hol ezt a hívek nagy száma leginkább igényelte.

Legyen emléke áldott, nyugalma csendes! De elég a szomorúságból! Hagyjuk az

A szavak magukba véve, csupán természetesen voltak, természetes meglepetést fejezve ki; de a hang sőtén gyors volt és goromba.

Minden bizonnal olyan hang volt, a melytől a Mannamed lakossága közül soha sem hallott senki, mert Ryder, a családait is oda számítva, mindenkihez udvarias volt. Csak a felügyelőjéhez volt durva és szemtelennül gőgös, olyan, a milyen most volt — egy átváltozott ember. Hirtelen szép arcába szökött a vér és a rendesen oly erőteljesen látszó hideg arcot haragos pirosította: a szemében csillogó fény, mely rendszeren oly hideg volt, most az acélszerű hasonlított.

Egy lépést tett előre.

— Mi az? Ismétlé. Ember, mi történt | mi a baja? Nem tud beszélni?

Ugy látszott, hogy nem tudott. Lihegve rogyott le egy székre; a szavak, melyeket próbált mondani, csak érthetetlen mormogást képeztek.

Hirtelen jött változással az arcában és dühös káromkodással, Ryder felkapott egy boros üveget az asztalról, egy poharat tele töltött belőle és átnyújtotta a másiknak. Igyekezett azt szilárd kézzel tenni, de a bor kiesordult és lecsepgett.

— Igya meg azt és szedje össze magát! — mondá szigorú hangon. Leány, vagy kis baba, hogy ilyen reszketve jön hozzám? Hiszen egy, báránynak erősebb idege van! mondá durva megvetéssel. Igya meg hamar és ha esztől összedőlsz, mondja meg, hogy mi a baj.

Boone engedelmessékedett. A fogai vazogtak a poharon, amint azt az alkaihoz tartotta, de a tartalmát lenyelte. Az időköz csak egy pillanat volt, de Ryder Evert az alatt vissza nyerte a nyugalomát, azonban szinte olyan halvány volt, mint a másik, a mint várakozva szembe állott azzal.

elhunyatkat pihenni, ugy is még ellenségei is megbocsátottak már neki.

Az elhunyt püspök után nemsokára püspök jött. Egyházkerületünk dr. Bartók Györgyöt emelte a méltóságra. Ő viszi tovább azt a terhet, melyet az engesztelhetetlen sors Szász Domokos vállairól leemelt.

Még nem papja egyházközségünknek, de egyház községünk méltósága, a püspöki állás nagy tekintélye, a püspök nagy tudása és akaratereje mintegy praedestinálják az egyházközséget arra, hogy őt egyhangulag meghívja ez állásra.

Mióta püspökünk, sokat dolgozott már velünk. Áldás volt munkáján, áldás lesz ezután is.

A mi egyházközségünk belsőéletét illeti, presbiteriumunk meggyőződött arról, hol egyházközségünknek a kor igényeinek megfelelő szervezeti szabályzata nincsen.

Átértéztük mindnyájan annak szükségességét, épen azért javaslatlételre kiküldött presbiteriumunk egy huszonegy tagból álló bizottságot, mely szervezeti javaslatát elkészítette. Presbiteriumunk egy szakasza kivételével — számos gyűlésen tárgyalva — elfogadta és hiszem, hogy Isten segédelmével ezen szervezeti javaslatot még ez év folyamán olyan időben lehetnek szerencsésen a tisztelt közgyűlés elé terjesztetni, hogy azt az ideai rendes egyházkerületi közgyűlés elé felterjeszthessük s ha ez is hozzájárul, úgy jövő évi január 1-től kezdve az új szervezeti szabályok szerint fogja a kolozsvári evangélium szerint reformált egyházközség ügyeit intézni.

Hálával emlékezem meg a bizottság minden egyes tagjáról, különösen annak elnökéről: Sárkány Lajos és előadója Pokoly József presbiter atyáinkairól, kik a munka oroszlan részét végezték és azon amár közkezen forgó szervezeti javaslat összeállítását eszközölték.

Magában foglalja a szervezeti szabályzat mind azt, a mi a törvényekben elszórva, az utasításokban, a gyakorlatban megállapodást nyert; kiterjeszkedik a vagyoni ügyre, szegény, árva ügyre. Tartalmazza az ügyrendet, tanácskozási szabályokat és egy normál költségvetést.

Hiszem, hogy midőn majd a szabályok életbe lépnek, mikor mindenki tudni fogja mi a joga, mi a kötelessége, mikor látni fogják, hogy abból a kis egyházi adóból hány iskolát, kisdóvodát tartunk fenn, nem fogják megróni adózási rendszerünket, nem fogják sokan bevárni, hogy végrehajtás után hajtassák be az egyházi adó az egyház szükségleteire, hanem mindenki készséggel fog hozzájárulni a közterhekhez, mert látni fogja, hogy mindenki megteszi kötelességét.

Méltóztatassák a t. közgyűlés ezen előkészítő munkálatait tudomásul venni

Nagy jelentőségű határozatot hozott egyházközségünk a mult év végén, midőn a protestáns estélyek meghonosítását kezdeményezte.

Minden vásárnap öt ilyen estélyt tart mindeniken arra munkál, hogy felvilágosodást a tudomány, a szép és jó ismertetésével terjessze, az Istenbe vetett hitet megerősítse, a szeretet munkáját erővel és bölcsességgel végezze.

Tiltakozom az ellen az egész egyházközség nevében, hogy nekünk ezekkel az estékkel más célunk lenne, mint a mit vázoltam.

Sokan hangoztatják, innen is, túl is, hogy az erdélyi részekben — a különböző vallásfelekezetek toleráns hazájában — a felekezeti béke meg van ingatva.

Én nem tudom, nem látom ezt és nem is hiszem, hogy akadna az erdélyi részekben akármilyen felekezeti ember, a ki bátorságot venne magának arra, hogy ezen párszázados békét megbontsa és itt az erdélyi részekben a különböző felekezeteket egymásra uszítsa.

Itt, az erdélyi részekben mindig tisztelt

— Nos, — mondá — mi az?

— Ő Woodlandba küldött engem — mondá Boone remegő hangon.

— Nos és aztán?

— Ott voltam. Éppen most jöttem el onnét.

— És aztán? Én presélem ki belőle?

— Olyan modulatot tett a kezével, mintha a másikat le akarta volna ütni.

Ösztönyszerűleg hátra húzódva, Boone felugrott a székéről.

— Engedjen beszélni! kiáltá. Kiméletesen próbáltam magának elmondani — megakartam kimélni attól a rázkódástól, a min én keresztül mentem. Ryder ur, saját magáért, engedje, hogy azt tegyem. Odamentem, láttam a fiatal ladyt — az unokahugokat. És ő azt mondta, hogy annak a neve „Flover”

— Igen, „Flovernek” hívják őket.

— A fiatal leánynak nem az a neve.

„Foliotnak” hívják.

Ryder egy lépést visszahátrált.

— „Foliot” — „Foliot”?

— Igen, — „Foliot.” Itt nincs tévedés, — ő „Foliot Dóra” — maga mondta nekem.

Elfojtott nyögés szerű hanggal esett vissza Boone a székébe, egész teste oly borzasztóul reszketett, mintha a hideg rázta volna.

A főnöke ismét feléje fordult és felémelt kezével ujából fenyegette.

Az a sátor olyan sátor volt, a mely nagyon sok pepecselést kívánt. Feltétlenül szükségessé tette, hogy Curzon ur a következő napon is Woodlandba menjen.

(Folytatása következik.)

lletel viseltetünk egymás vallási meggyőződése iránt.

Eroszakkal és rábeszéléssel soha senki nem akarta megingatni hitében a különböző felekezetekhez tartozó híveket.

Átértesek egyik felekezettől a másikba voltak, vannak és lesznek. Az el sem kerülhető olyan országokban, hol az emberek egymást nem felekezeti különbségek szerint becsülik, vagy nem becsülik, hanem egészen más szempontok vezetik.

Bibliai alapon állva, a felvilágosodást és lelki műveltséget terjesztve, bizunk várunkban, Istenben s körük őt: Világosítsa meg elménket, hogy az egyházközség nagy érdekeit szolgáló ügyekben a köz javára hozhassunk érdemleges határozatainkat.

Ezzel a kolozsvári evangélium szerint reformált egyházközség közgyűlését megnyitom.

Statistika.

A kolozsvári kir. ítélőtábla területén levő 7 kir. törvényszék és 40 kir. járásbírószék 1899. évi kimutatásai szerint:

a törvényszéknek 1898. végén hátralékban maradt összesen 6916 per és ügy; 1899-ben érkezett 74216, elintéztetett 76734; 1899. végén hátralékban maradt 4398 per és ügy;

a járásbírószékeknek a törvény szerint szünetelővé vált somnás pereket nem számítva 1898-ról ájtott 61561 per és ügy; 1899-ben elintézésre várt 327194, elintéztetett 277214 és 1899. végén hátralékban maradt 49980 per és ügy.

Az 1899. év összedatait összehasonlítva az 1898. év adataival, a következő eredmények mutatkoznak:

a törvényszékeknek 1899-ben az érkezés 3914-gyel, az elintézés 7351-gyel emelkedett; a hátralék ellenben 2518-czal apadt;

a járásbírószékeknek 1899-ben az elintézésre váró perek és ügyek száma a szünetelővé váltak nélkül 4201-gyel apadt, az elintézés 7380-nal emelkedett, a hátralék pedig 11581-gyel apadt.

E szerint a forgalom a törvényszékek-nél és járásbírószékek-nél együtt véve csak 287-tel csökkent (számításon kívül hagyva a törvényszékeknek a kimutatásba föl nem lett lényegtelenebb ügyeket és a járásbírószékek-nél a folyó évi érkezésből szünetelővé vált pereket), ellenben a hátralék 14099-el apadt, mert az elintézés 14731-el emelkedett.

Az összeforgalom adataiból külön felmilitést érdemelnek tekintettel a bprts életbeletérésére a bűnügyek adatai:

1899. végén hátralékban maradt: a törvényszékeknek 21 bűnvizsgálat (1898. végén 1171 volt), — 692 bűnpár (1898-ban 1109 volt);

a járásbírószékeknek 316 bűnvizsgálat (1898-ban 2378), — 1392. vétség és kihágási ügy (1898-ban 8227.)

A hátralék tehát az 1898. végén volt állapothoz képest mindegyik ügyszáknál rendkívül lecsökkent.

A hátralékban maradt 692 bűnpárból 437-ben a végtárgyalás a mult év végéig ki volt tűzve, tehát azok a régi eljárás megszokott formái szerint fognak feldolgoztatni; — s csak 255 az a hátralék, a mely az új eljárásra átmegy, mert ennyire megy ama bűnperek száma, melyekben a vádhatározat még nem jogerős, vagy a végtárgyalás még nem tüzetett ki.

A vétség és kihágási ügyeknél pedig a hátralékban maradt 1392 ügyből a mult év végéig 1356-ban a tárgyalás ki volt tűzve s így csak 36 ügy megy át az új eljárásra. E körülmény lényegesen hozzájárul az új eljárás átmeneti nehézségeinek csökkentéséhez.

A mi a kezelést illeti:

a törvényszékeknek 1899. végén a telekkönyvi bevezetések hátraléka 4806 (1898. év végéhez képest emelkedés 1276) a másolás hátraléka 4123 (apadás 1855);

a járásbírószékeknek a telekkönyvi bevezetések hátraléka 5642 (apadás 863), a másolás hátraléka 13910 (apadás 17286).

A helyzet tehát a törvényszékek-nél és járásbírószékek-nél együtt véve a telekkönyvi bevezetések-nél némileg rosszabbodott ugyan, a mennyiben a hátralék 413-mal emelkedett; de a másolásnál a helyzet sokkal kedvezőbbé vált, mert a törvényszékek-nél és járásbírószékek-nél együtt véve a hátralék 19091-gyel apadt.

A kolozsvári ev. ref. szeretet házról.

A kolozsvári internátussal kapcsolatos ref. szeretetház intéző bizottsága f. hó 6-án népes gyűlést tartott dr. Bartók György püspök elnöklése alatt. Megjelentek: br. Bánffy Albert, Bucsy József, David Antal, Deák Albert, Fazakas József, dr. Gidófalvy István, Geréb Márton, Horváth Kálmán, Hory Béla, Herczeg Lajos, Kenessey Béla, Kiss Sándor, Kondász Ferencz, Kovács Béla, Lóte József, Losonczy János, Molnár Albert, Molnár Lőrincz, Nagy Károly, Nagy Gábor, Pokoly József, Pallós Albert, Sándor József, dr. Sárkány Lajos, Sipos Gábor, Szekula Ákos, dr. Török István.

Nagy lelkesedést és örömet keltett az intézet szellemi és anyagi ügyeiről felolvasott felévi jelentés, a melyben feltüntetett kedvező eredményről az intéző bizottság tagjai iszlátogatásai alkalmával örömmel győződtek meg.

A betervezett terjedelmes jelentés főbb vonásai: 20 leány növendéke van jelenben

az intézetnek: 7 pap, 1 tanár árvája, 12 fizető. Ebből 16 ref., 1 unitárius, 1 rk., 2 izr. vallású; 1 női-pariskolai, 10 polgári iskolai tanuló, 8 képezdei növendék, 1 egyetemi hallgató (nő).

A növendékek szorgalma, előmenetele, magaviselete, egészségi állapota teljesen jó. Az intézet közvetlen vezetése szakavatott egyének kezébe van bízva.

Az intézet nagy terméi, modern berendezése, tágas udvara, nagy szőlős kertje egészségi és nevelési szempontból mi kívánni valót sem hagynak fenn. A rend, tisztaság példaszertű; a szeretet, bizalom felkeltése, fejlesztése, szóval a családias nevelés legfontosabb elvei érvényesülnek.

Karácsony estéjén az árvák részére karácsonyfa állítottott. E czélra adományoztak: Stein János 15 drb. könyvet, Püspöky Miklósné 26 drb. zsebkendőt, Papp Lászlóné egy nagy doboz cukorkát, dr. Bartók György püspök 8 munka kosarat, Pokoly József 2 kor. 80 fillért, Tamó Gyula 2 kor., özv. Szász Domokosné 2 kor., Kenessey Béláné és Pokoly Józsefné gyűjtése 28 koronát tett.

E felév folyamán adományokat küldtek még: dr. Gidófalvy István 20 kor., Nagy Károly 2 kor., Molnár Lőrincz 2 kor., az „Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság” 100 kor., a „Kertészeti egyesület” 30 drb alma és körte oltoványt, Ghiczy Tihamér 418 liter tejet.

Az elősorolt nagybecsű adományokért az adakozók fogadják az intéző-bizottság hálás köszönetét. Az intézet, bár még a kezdet lépcsőjén áll, de ezen rövid idő alatt elért szép eredmény bizonyítéka s egyzersimint biztosítéka annak, hogy nemes intentióit megvalósíthatja ugy is, mint internátus, ugy is mint szeretetház.

Hogy milyen a vezetés, milyenek az árvák, a kiket itt ellátnak, arról csak személyes tapasztalás után lehet meggyőződést szerezni.

Felkérünk mindenkit, látogassa meg ezen intézetet, győződjék meg arról, hogy azok a szegény gyermekek, a kiket a sors a szűkebb családi körből kiszakított, egy szélesebb körben új otthont kaptak, új családot nyertek és testvéreket, a kikkel együtt érznek, a kikkel együtt dolgoznak és a kik a szeretet meletét egymásért kisugározzák. Éltető lelkei az intézetnek az árva szülők: Horváth János és felesége, a kik már eddig is az intézetet magas nívaura emelték, pedig szerény eszközökkel, szerény anyagi viszonyokkal kellett küzdeniök.

A szeretetházat a szeretet munkája fogja fenntartani, a szeretet pedig bőkezű: az adományokban, bőkezű: a támogatásban, mert eddig is csak az anyagi és erkölcsi adományok tették lehetővé a szeretetház fenntartását.

Szálljon mindenki magába, gondoljon az árvákra és ne feledkezzék meg a szeretetházról.

Boldog családok, kik együtt vannak, nyujtsanak egy-egy fillért azoknak is, kiknek nincsen családi körük.

Egyleti élet.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” állatkiallást és állattenyésztési szakszlatjának végreható-bizottsága 1900. évi február hó 11-én (vasárnap) d. e. 10 órákor rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgyak: 1. Mult. január 22-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasása. 2. Közgylési tárgyak előkészítése. 3. Esetleges indítványok.

A „Báró Hirsch Mór” jótékonyági és önszegélyző egyesület kolozsvári fiókja folyó évi február hó 11-én (vasárnap) délelőtt 11, 11 órákor tartja meg 4-ik évi rendes közgyűlését a városháza tanácstermében. E gyűlésen való megjelenésre az egyesület összes törzs és pártoló tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

SZINHÁZ.

Gr. Keglevich intendáns Kolozsvárt. Több lap azt újságolja, hogy Keglevich István gr. intendáns szombaton Kolozsvárra jön, hogy megnézzék Fáy Szeréna asszonyt *Az ember tragédiájá*-ban. A mint biztos forrásból értesülünk, a hír nem felel meg a valóságnak. Az intendánsnak egyáltalán nincs szüksége arra, hogy Fáy Szeréna asszonyt Éváját megnézzék, mert a művész ezt a szerepet már több mint negyvenszer játszta a budapesti Nemzeti Színházban s a sajtó elismerte róla, hogy ő a legjobb Éva. Az intendáns is többször látta tőle ezt a szerepet. De eltekintve ettől, a művészről szerződése nincs függőben téve az említett körülménytől, mert az intendáns sokkal jobban ismeri Fáy Szeréna asszony tehetségét, semhogy egy szerep bírái őt rá a művészről visszakeresztelésére. Fáy Szerénának már régen a Nemzeti Színháznál volt helye, honnan Jászai Marival való konfliktusa miatt kellett távoznia. Keglevich gr. már régen elhatározta, hogy visszavizsi s a szerződés csak idő kérdése volt. Most, hogy Jászai más színház kétélekébe lépett, Fáy Szeréna szerződésének megoldása égető kérdéssé vált, mert a budapesti Nemzeti Színház nem maradhat tragika nélkül.

Ábrányiné a Magyar Színházban. Megírtuk már, hogy Ábrányiné Wein Margit asszony megvált a Operaházról és külföldre megy, ahol

kiváló talentumát jobban megfogják becsülni. Mielőtt azonban külföldre ment volna, egy körutat tervezett a nagyobb vidéki városokban. Ujabbán arról értesülünk, hogy Ábrányiné nem megy külföldre s egyelőre a Magyar Színházhoz szerződött 30 előadásra. Ő fogja játszani *Verő György* új operettjének, *Cleopatra*-nak czimszerepét, mely közelebről kerül színre. Cleopatra czimszerepének eljátszására eredetileg Pálmay Ilkát szerződött a Magyar Színház igazgatósága, de a művész egészségi okokból felbontotta a szerződést. A mint halljuk, Ábrányiné megtartja tervezett vidéki körútját is, így tehát Kolozsvárt is fel fog lépni *Carmen*, *Angot asszony leánya* és *Piros baggyalós* darabokban.

Fáy Szeréna, a mint lapunk zártakor táviratilag jelentik, ma délelben aláírta a szerződést, mely őt a budapesti Nemzeti Színházhoz köti.

Uj tagok. Alig ment hire, hogy Fáy Szeréna asszony május elsőjélt megvált a kolozsvári színházról, már is megkezdődött a kombináció, hogy ki lesz utódja. Mi még mielőtt Fáy Szeréna asszony távozásáról szó lett volna, figyelmeztettük az igazgatóságot, hogy Tóvölgyi Margitot szerződtesse tagjai sorába, mert ő legmúltabb arra, hogyha gr. Keglevich intendáns váratlanul szerződött Fáy Szeréna asszonyt, a nagy tragika utódja legyen s a színház gépezete meg ne akadjon. Mikor mi ezt felemlítettük, Tóvölgyi Margit asszony szabad volt. Természetes, hogy most már szerződötése anyagi áldozatba fog kerülni, mert a művész két évre szerződött Krescsányi Ignác szegedi színigazgatóhoz s ha a színház ide akarná szerződetni, 1000 forint vinkulomot kellene kifizetni. Mi azonban úgy gondoljuk, hogy olyan fontos kérdés megoldásánál ekkora összeg nem jó kérdésbe a kolozsvári Nemzeti Színháznál. Főlemlik egyzersimint, hogy drámai szendének *Guzdi* Arankát szerződött Bólyi intendáns a távozó Miklósi Ilona helyére. A kisasszony jelenleg *Székesfehérvárr* működik *Szalkai* társulatánál. A fiatal és tehetséges kezdő színésznő már Krescsányi igazgató is szerződött akarta.

Elhunyt színész. Élte delén hunyt el tegnap Haday Sándor Magyar-Bolyban. A megboldogult, mint népszerűtlenek sokáig kedvence volt Kolozsvár színházi közönségének. Később átlépett a dráma terére s tavaly már arról is szó volt, hogy a Vigaszínházhoz szerződött. Haday épen 39 esztendő volt; felesége, egyetlen kis leánykája és nagy rokonság gyászolja.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Nyilatkozat.

Alóírtak ama hazafias, nagy horderejű mozgalomról, a mely a hazai ipar és termelés támogatása érdekében országsszerte megindult, örömmel értesülvén, ahhoz való készséges csatlakozásunkat bejelentjük:

Kolozsvár.

Özv. Mauks Béláné okl. tanítónő, özv. Majerik Jánosné nyugdíjas, Majerik Győző tanárjelölt, Muntány Péter asztalos és esztorgályos, Györke József asztalos.

Mező-Szengyel.

Száva Domokos birtokos, Száva Károly birtokos.

Buzás-Besenyő.

Turóczi Dénes kisbirtokos.

Alsó-Szováth.

Binder János és neje igazg.-tanító.

Csucs.

Gámpe József kereskedő, Simon Gergely, Brei János, Leszkáry János, Klatrobecz Gyula, Jankovits Ernő, Dódics Sárika, Gámpe Márton.

Budapest.

Csoma Zsigmond.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február 8.

— Ugron beszéde Kolozsvárt.

Ugron Gábornak a r. kath. autonómiai kongresszuson tegnapelőtt mondott hatalmas beszéde képezte tegnap Koloz

mélljük, hogy ezuttal megoldást fog nyerni megszűnik az az tűrhetlen állapot, mely miatt évek óta folytonos a panasz.

Érdekes pontja a tárgysorozatnak a Külmonosor-utca kocsijának kövezésére szükséges költség miként leendő fedezése.

Nem tudjuk, hogy a Tanács mit fog proponálni erre nézve, de egyet egész biztosan tudunk, hogy a város üres kasszájában fedezetet, még Diogines lámpájával sem fog-nak találni rá.

Meg kell említenünk még egyet, mert igazán visszataszító, hogy minden közgyűlés alkalmával egy csomó kérréssel és segélyllyel állanak elő oly egyének, kik vagy mint tisztviselő, vagy mint alkalmazottjai a városnak, rendes fizetésben részesülnek. Most is, nem kevesebb, mint hat kérés fordul elő a tárgysorozatban. Ezeket tessék a költségvetés tárgyalása alkalmával felvenni, nem pedig azután, mert a tekintetes Tanács még jobban tudja, mint mi, hogy csak újabb adóssággal lehet e kéréseket teljesíteni.

— **Petroleum drágulása.** Kolozsvár város kereskedői körében ép úgy, mint az ország minden részében közmegebotránkozást okozott az, hogy a petroleum gyárosok egymás között kartellált kötétek, felosztották maguk között az országot és fellemlték a petroleum árát különként 6—8 krral. A kartell szerint, az erdélyi részek kereskedői csak a brassói és bihari petroleum finomító gyárból kaphatnak petroleumot. E kartell alapján a már is gazdag gyárosok évente **22—25 millió** koronával többet zsebelnek be, a kvótával már is kisajtoltt közönség zsebeiből.

E bűnös zsebelés ellen a kolozsvári iparkamara is felterjesztést tett a kereskedelemügyi miniszterhez. Kérte, hogy a bűnös kartell törvényhozási uton tiltassék el s az állam e hazafiatlan és a szegény közönséget megkárosító kartellező gyárosoktól az állami segélyt és minden más kedvezményt vonjon meg.

— **Új oltár.** Most, midőn az összes hazai lapok kötelelesszerűen arra buzdítják a t. közönséget, hogy az esetleg tökéletlenebb belföldi iparcikkek fogyasztásával is a hazai iparosokat támogassák, jól eső érzéssel vesszünk tódást arról, hogy a helybeli minorita templomban egy névtelen adakozó költségén — a lourdesi Szűz Mária és páduai Szent Antal tiszteletére — épített oltárt kolozsvári iparosok hozták létre és pedig —

1. az oltárt tervezte, összeállította, festette és aranyozta Kass Antal ur,
 2. a díszes vasrácsajtót és gyertyatartókat tervezte és elkészítette Demjén Ágoston ur,
 3. az asztalos munkát készítette Kövesdi József ur.
- Ajánljuk ezt mindazok figyelmébe, kik az oltár építő ipart hazánkban meghonosítani hivatva vannak s egyuttal elismerésünket fejezzük ki a helybeli minorita rendház főtisztelendő főnökének is, aki a szociális nyomor enyhítése céljából a Szent Antal perselyének felállítását készségesen megengedte.

Az oltár felszentelését Majláth püspök fogja legközelebbi időben, melyet közölni fogunk, eszközölni.

— **Szamosfalvi álarozosok merénylete.** Bodor vizsgálóbíró folytatja Szamosfalván az álarozos betörők merénylet ügyében a vizsgálatot. Ma ismét elfogtak gyanúra egy embert, de csakhamar szabad lábra helyezték, mert ártatlanságát igazolni tudta. A tegnap elfogott két terhelt a kir. ügyészség börtönében várja a kihallgatást. Ma délelőn a törvényszéki orvosok is kiszállottak Szamosfalvára és a sérültekről felvették az orvosi látleletet. E szerint Kanabé Ferenc százados neje homlokán szenvedett súlyosabb, élesebb eszközzel, valószínűleg csákánnyal ejtett sebet. A százados számos zuzodása és kisebb-nagyobb sebe mellett a koponya tetőn szenvedett meglehetősen súlyos valószínűleg pisztoly aggyal, vagy más képmény és tómpa eszközzel zuzott sebet. Dr. Kerekes Gyula törvényszéki orvos és dr. Kenyeres Balázs egyetemi orvos tanár vették fel a lát leletet. Mindkét sérült állapota ez idők szerint kielégítő és ha komplikációk fel nem lépnek, úgy a sérülések gyógyulása 20 napon belül remélhető. Ma délelőn dr. Török Imre orvos felbonthatta a köteléseket, megvizsgálta a sebeket s normálisnak találta a folyamatot.

Az esetre vonatkozólag megemlítjük, hogy Szamosfalva a legdemoralizáltabb község. Az egész országban itt fogyaszt el a nép legtöbb pálinkát. Tunya, műveletlen és anarkizmusra hajlandósággal bíró annak oláh lakossága.

— **A kisdédek iránt való szeretet.** Tiszteljük az olyan papot, a ki nem csak prédikálja Krisztusnak azt a tanítását, hogy bocsássátok hozzá a kisdédeket, hanem gyakorolja is. Kolozsvárt is van egy ilyen fiatal pap, Szekeres hitoktató. Az istenek e fiatal, hűséges szolgálja nagyon szereti a gyerekeket. Szeretettét tetteikkel bizonyítja be. Szerény hitoktatói jövedelméből a szegény gyermekek javára igyekszik áldozni, a mivel ezek szívét megnyeri és nekik örömet okoz. A napokban a Kolozsvár — Nagy utcai elemi iskolában látványosságokat szereztek

az apróságoknak. Mindenik elhozta a maga 10 fillért a szegényebb gyermekeket kivéve. Pedig ezek is szerettek volna látni ama bűvös dolgokat. Észre vette ezt hitoktatójuk s egész sereg szegény gyermekért fizette ki a tíz filléreket. Egy szülőltől tudtuk meg e dolgot, a mi érdemes a feljegyzésre a mai önző világban.

— **A kolozsvármegyei takarékpénztár.** az 1848—49-iki öreg honvédek részére 40 (negyven korona) adománya szavazott és küldött alulról elnökséghez, melyért hálás köszönetünket nyilvánosan is tolmácsolni, szíves köteleességünknek tartjuk. Kolozsvár 1900 febr. 7. Szabó Sámuel h. e. elnök. Nagy Pál jegyző. Ezen alkalmat felhasználjuk, hogy az öreg honvédek *segélyezését a többi pénzintézetekhez is jó akaró figyelmébe ajánljuk.* A főnőriak.

— **Kenyer romlott lisztből.** Kolozsvárt az élelmi piacon már hónapok óta romlott lisztből készült kenyeret árulnak. A buza és liszt penész ize érzik a kenyeren, mely egyszégtelen azért, mert az egészséges emberek gyomorbajt kapnak tőle, a gyomor-bajosok pedig belepusztulnak. Mint értesültünk, vidékről importálják a romlott, penészes lisztet. Olcsóbban árulják és azért a piacnak fele penészesítik kenyérral van előkészítve. Felhívjuk az orvosi hivatal figyelmét a kenyer és kenyérliszt szigorú megvizsgálására.

— **A Karolina kórházat eladják.** Az Óvárban levő régi Karolina kórházat eladják. Most még vannak ugyan betegek benne de szeptembertől kezdve már teljesen ki-üritik.

— **Tüzér hullája a Szamosban.** A Szamosban ma reggel egy hulla uszott lefelé a vizen. A Szentgyörgyhídjánál látták meg először az ott időző halászok, a kik azonnal felismerték, hogy a hulla egy tüzérnek a hullája. Ki is fogták azonnal s esetet Dán Ferenc bejelentette a rendőrségnek. A rendőrség kivonult s azonnal megkezdte a nyomozást. A szerencsétlen tüzér személyazonossága még nincs megállapítva. Öngyilkosság, vagy véletlen a szerencsétlenség okozója, ezt sem lehet tudni. A megindított vizsgálat fogja mind a két dolgot kideríteni.

— **A művész-bál dekorációi.** Az oly fényes sikert aratott kolozsvári művész-bál színhelyétől szolgáló terem díszítésénél felhasznált virágok, alkalmi képek és egyéb ékítmények, mint értesültünk, a rendező bizottság által értékesítettnek fogak. A bizottság ugyanis elhatározta, hogy valamely alkalmas helyen és időpontban ezeket a díszítményeket nyilvánosan kisorsolja s a befolyó jövedelmet a társaság pénzalapjához csatolja.

— **Tenyészállatvásár Budapest.** Az Országos magyar gazdasági egyesület a földmívelési miniszter támogatásával márczius 11 és 12. napján a budapesti Tattersall-részenytársaság istállóiban díjazással egybekötött tenyészállatvásárt rendez. A vásárra hozható szarvasmarha, juh és sertés. Díjakra a földmívelési miniszter 6000 koronát, Budapest fővárosa 1000 koronát tűzött ki. A vásárral kapcsolatosan gépkiallítás, műtrágya és ábraktakarmány kiállítás is fog rendeztetni. Különösen ajánlható tenyészjuhok felhozatala, a melyek iránt a kereslet rendkívül élénk és ugyanez mondható az erdélyi jellegű szarvasmarhákra is. A vásár tervezetét és a bejelentési íveket az Omge az ismertebb tenyésztőknek már szétküldötte. A ki ilyenekre igényt tart, az forduljon az egyesület titkári hivatalához (Budapest közlekek) mely a szükséges nyomtatványokat az érdeklődőknek készségesen rendelkezésére bocsátja.

— **Világtalan asszony sorsa.** Egy szegény világtalan asszony járt közelebből szerkesztőségünkben Szvacsina Géza polgármester által aláírt segélynyújtó bizonyítványt igazolta keserves és szánalmas helyzetet, leírhatatlan nagy nyomorát. A szegény, 34 éves világtalan öreg asszonyt Némethy Lajosnéknak hívják. Mosónál volt, a mig szemévilágát el nem veszítette. Most a legsötétebb nyomornak részese. Miután Kolozsvárnak még nincs vakok intézete, a hol elhelyezést és ellátást találna, felhívjuk az emberbarátok figyelmét e szegény nő sorsára.

— **Vizaknai 1848. február 4-iki csata évfordulati emléktét** jelen évben is a vizaknai kis magyarság hazafias lelkesedéssel szentelte meg. Az e napra eső vásárnapi miatt a requiemet szentkatalinai Bakkt Endre t. b. főesperes-plébános 5-én tartotta meg. A gyászszertartással 1848—49-iki honv. tüzerhadnagy Dézsy Boldizsár vezénylete alatt a diszorséget a honvédek végezték. Az emléktét is ünnepélyes felvonulás volt az eddigi szokott módon. Illyefalvi Gaál Dániel m. k. kormánybiztos és honv. ezredes özvegye Nagy-Váradról a requiem költségei fedezésére 2 koronát küldött. Kolozsvárról pedig Vincze István ur és dérek honleány neje, a honvédek fenntartási alapja gyarapítására 20 koronát. Mivel együtt a jelzett alap 360 korona, miből 140 korona Vincze ur és kedves neje szíves adománya. Fogadják a nagylelkű jótétevek a nyilvánosság terén is a leg-hálásabb köszönet kifejezését.

— **Székelv leányok Törökországban.** Székelyföldön vigan folyik a leánykereskedés s az érdekelt körök csak azon csodálkoznak, hogy a belügyminiszter még mindig késik a helyszíni vizsgálatat, valamint az ellenőrzés szigorításával véget vetni a lélekfukafók botrányos üzelmeinek. Csak a minap adtuk hírt, hogy a székelv leányok csempészése a havasok járhatatlansága miatt a téli hónapokban szünetel s most tudósítónk arról értesít, hogy a napokban Székely-

Keresztur vidékéről mintegy tizenöt fiatal leányt Törökországba szöktettek. Egy a tizenöt közül visszamenekült s ettől tudjuk meg a rászédett szülőket, hogy hová vitték gyermekeiket. A szülők aggódnak, de a bűntestéstől félve titokban tartják szerencsétlenségüket.

— **Vetések állapota Romániában.** A „Románia Economica“ írja: Az őszi vetések igen jól teleltek és fényes aratásra nyújtanak kilátást. Az idei buza- és búza-nyújtás kiterjedése, mint a tavalyi, mely 184.490 hektárral haladta meg az előző öt évi 1.476.810 hektárral átlagot. Másrésztől azonban 175.000 hektárt vetettek be repcével (amelynek tavaly csak 38.260 hektár jutott), elannyira, hogy egy bukaresti lap máris 200 millió frankra becsüli a várható repce-termés értékét.

— **Falurossza.** Szomorú véget ért február 1-én Lukács János Nyén falu hőse, ki évek óta rettegésben tartotta a községet. Dolgozni nem szeretett, feleségét verte s többször fel akarta akasztani, úgy hogy a két gyermeke anyja Oláhországba menekült s maig ismeretlen helyen tartózkodik. Az erős ember egyik-másik rokonával tartotta magát; tavaly a községi bírónak volt hosszabb ideig vendége, ki nem merde külni házából, mert félt, hogy vagy felgyújtja, vagy megöli. A bíró halála után sógoraihoz költözött, kiket többször kivert a házukból s uralta a helyzetet. Ritkán evett, hanem éjjel-nappal itta a szesz nagy mennyiségben, ez okozhatta vesztét is. Csütörtökön nem bírt magával, mindenkit agyonütéssel fenyegetett, úgy a jelenlegi bíró is. Délután a sógorait verte ki házból, beverie az ablakokat. Ezek a dulakodás közben letéperték s valamelyik úgy megaláta nyomni az oldalát, hogy egy oldalbordája betört és a tüdőjébe hatolt; még élve vitték a község-házhoz, hol kevés idő múlva bevégezte hősközlő életét. Azt mondják, hogy még az utolsó percekben is markálta szorítottá nyitott bicskját, mindenkit leakart szurni. Senki sem sajnálta, mindenki örövend, hogy Nyén község megmenekült ettől a falurosszától.

— **Gazdák a börzén.** A nyereség vágya a jobbmodu alföldi parasztagazdákat is sajnos mind jobban megcsábítja s így éppen nem ritkaság, hogy a börzén játszanak és — a mi igen természetes — vesztenek, mert az ágensek esze e téren tudja őket. Legutóbb hódmezővásárhelyi földbirtokosokon gázolt keresztül a börze. A veszteség éppen nem kicsi, mert a börzén játszó parasztok között olyan is van, a ki 45.000 különbözetet fizetett.

— **Magyar detektív Transvaálban.** Néhány hete, hogy a fővárosi államrendőrségi detektív testület egyik legügyesebb tagja, Fekete József, megszökött a fővárosból mert egy báró, a kinek házgodnoka volt, 20.000 korona elikkasztása miatt tett ellene följelentést. A báró azóta visszavonta panasztát, Fekete azonban nem fért vissza. Helyette most levél érkezett Gibraltárból, a melyben hírt adja hogy Transvaálba megy, és beáll boer katonának.

— **Kerestetik egy pénztárnoknő egy fűszerüzletbe.** Értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

— **Egy jó családól való fin,** egy helybeli fűszer, csemegé és borkereskedésben tanulóul felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

— **Gyakorlott ügyvédjelölt** azonnali alkalmazást nyerhet dr. Simándi István tordai ügyvéd irodájában. Levélbeli ajánlatok egyenesen nevezett ügyvéd urhoz intézendők.

Mulatságok.

A *gyalui* iparos-egylet — mint ipartársulat f. hó 4-én tartotta meg első házati estélyét — Gyaluban — az alsó vendéglő összes helyiségeiben, mely úgy erkölcsileg, mint anyagilag jól sikerültnek mondható.

Ez alkalommal felülizetni szívesek voltak: Gyalui Rosenberger Mór 6 korona, Gyalui Rosenberger Mátyás 4 korona, Száha Jakab 1 korona, ifj. Ázba László és Ödön, Szölösy Alber, Beteg László, Biluska József, Virág Kristóf, Erdődy Aladár, Szele Márton, Azbej Viktor, Tóthfalusi Lajos, Dávid Ferencz, Farkas Béla, Szakács Miklós, Lajos Péter, Eisler Herman, Balogh János háznapgy 1—1 koronát, Balogh János p. ü. ö. szemlész, Böszörményi Sámuel 40—40 fill. és Istók László 20 fill. összesen 28 koronát. — Midőn e helyen is köszönettel nyugtázzuk szíves adományait, kérjük az egylet iránti szíves pártfogásukat továbbra is. A gyalui iparos egylet mint ipartársulat nevében, Gyalu 1900. évi febr. 6. Rosenberger Mór egy. elnök, L. Csákány Zoltán egy. titkár.

Az *erdővidéki tanítótestület* Baróthon tartandó vándorgyűlése alkalmából 1900. február hó 15-én részben a „Ferecz József Tanító Ház“, részben a „Székely-Egyesület“ javára a Zathureczky-féle „Korona-vendéglő“ díszteremében táncszal egvbekötött hangversenyt rendez.

Zalatán, jan. 27-én az ujonnan épült Casinó nagy termében igen sikerült „Jelméz-bál“ tartatott, melyen a helybeli intelligenciája a maga teljességében jelent meg, ugyanint számos vidéki. Kiválóság virradt folyt a tánc, általános jókedv közepette, mely mindenestre a rendezőség érdeme. Különösen nagy érdeme volt az est fényes ekölési és anyagi sikerében Molnár Károly főerdész urnak, mint a rendező-bizottság elnökének, ki fáradságot nem ismervé, időt nem kímélve, személyesen vett részt minden előkészületben.

Jelen voltak: özv. Barna Kálmán (albán nő), Botár Anna (albán nő), Botár Lujza (szélmalom), Folberth Lujza (angyal), Földesné (kalotaszegi nő), Gere Tilda (eszeresnye), Kovács Tinka (savoyard), Király

Erzsi (japán leány), Kis Ferenczné (vadász), Mamzorné (Röntgen sugár), Molnár Károlyné (magyar nő), Nagy Lajosné (savoyard), Róza Irma (spanyol táncosnő), Sflakovits Melania (Satanella), Sallak Istvánné (madárjlesztő), Sándorfi Margit (virágúr-lány), dr. Szontagh Adolfiné (magyar nő), Szunega Erzsi (spanyol táncosnő), Petringer Berta (tiroli-lány), Zákonyfi Antalné (kalotaszegi), Érsek Gábor (rococo), Lányi Vilmos (bohóc), Kis Ferencz (betyár), Molnár Károly (spanyol grand), Nagy Samu (carbonari), Prefort Ferencz (apród), Sallak István (domino), Svarecz s. jegyző (betyár), Szalóki N. (rococo).

Fischer, Kurovskyné, Tokosné s lánya Margit (Vajász), Panszerthné, Folberthné, dr. Reznékné (N. Enyed), Venetschekné, Albinni, Kelemen Leontine, Geréné, Kemény Málka, Angyalné, Jurinitné, Sflakovitsné, Schemmelné, Svareczné, Tanka J. (Kövesd), Kölmerné, dr. Szontagh, Lovag Oelberg, Benkő, Manner, Király, Jurinics, Albini, Montáni, Csiky, Paniszerpelt, Kurovsky, Fischer, Nagy Lajos, Folberth, Venetschek, Köhler stb.

Tiszta jövedelem belépti díjakból és szép lányok által árult virágból összesen 300 korona volt.

Házánk legrégibb „Női Casinó“-jának hetenkénti kedélyes összejöveteleiről s egyebekről később.

Stella Montis.

Jótekonyság.

Az „Erdélyi Bank és takarékpénztár részvénylőrsaság“, a Mária-Valéria leányárvalának 50 koronát ajándékozott, mely szíves adományt az árva nevében hálás köszönetet mond az elnökség.

Gyászrovat.

Nagyidők tanuja. Kolozsvárt ismét kevesebb van egygyel azok közül, kik 51 év előtt a házért küzdöttek. Halászy Mátyás 48—49 es honvéddágy, telekkönyvi hivatalnok meghalt. Temetése szombaton d. u. lesz a Szentegyház utca 23. számú háztól.

Fogel János takarékpénztári igazgató Fogarason meghalt.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ távirati, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.

A trónörökös lemondása.

Budapest, febr. 8.

A napokban az összes fővárosi lapokat bejárta az a hír egy berlini újság nyomán, hogy Ferdinánd trónörökös már megesküdt Chotek Zsófia grófnővel.

Most nemely lap e hírlést azzal akarja megerősíteni, hogy Széll Kálmán azért volt Bécsben, hogy Ferencz Ferdinánd főherceg trónöröklési jogairól való lemondásának módait megállapítani segítsen.

Válság hírek.

Budapest, febr. 8.

E cím alatt írja egyik lap mai számában a következőket:

A Széll-kormány miniszterkandidátusai és a régi kormány politikája maradványainak képviselő minduntalan válság hírekkel töltik meg a lapokat, bucsztatják Wlassicsot, buktatják Darányit, nyitogatják az ajtót Lukács László előtt, sőt még a bécsi expozitúrára, az összes létező és elképzelhető kormányok házidorombjára Fejérváry báróra is ráfogják, hogy kifelé igazítaná a kantszárát és ellovagolna penzióba. Persze ennek kapcsán jönnek az új kandidációk is Tiszta István, Horánszky Nándor, Apponyi Albert és Berzeviczy Albert, sőt még Gomom Dezső is szóba kerül egy-egy csomó képzeletbeli összekülönbözések és belső pártbeli intrigákkal kapcsolatosan.

A válság azonban semmivel sem több annál, hogy vannak, a kik miniszterek óhajtanak lenni és mivel egy tárczára csak egy embert nevezhetnek ki, szeretnék kitolni a miniszterek szekerét — hogy maguk ülhesse rája.

A zavarodást persze növeli még az, hogy Széll Kálmán ide s tova egy éve vezeti ideiglenesen a belügyi tárczát és még mindig nem találta meg az alkalmas férfit. Horánszkyt lenyomják a Tiszák, Tiszta Istvánt a volt nemzet pártiak. A mi bizony nem nagy szilárdságra mutat a szabadelvű pártnak. A király személye mellé rendelt miniszter lemondása is befejezett dolog, de arra nincs emberük, mert hát a szabadelvű párt megbénítja maga magát.

Bezzeg annál kuruczabbak a Bánffy báró szabadelvű guerillái, a kik legutóljára Darányi Ignácznak estek és őt a híres kálvinista politikust is megtették ultramontánnak és feudális agráriusnak, a kit a magnások ki fognak dobni,

hogy helyet csináljanak Széchenyi Imre grófnak. Persze másnapra az egész válsághír oda lyukadt ki hogy a harag hatalom nélkül nem ér semmit, a Bánffy csatlósok nem üthetik agyon mindazt, a kit szeretnének. Így hát Darányi megmenekült.

Válság tehát nincsen. Legalább személyekre vonatkozólag nincsen. De hogy a nagy szabadelvűpártban nincs minden rendben azt legjobban csak a hírek mutatják. És Széll Kálmán sétaltatja a belügyminiszteri tárczát Horánszky és Tisza közt . . . mert még mindig nincs tisztában a szabadelvűpárt rekonstrukciójával. De hát Uram Isten mikorra várhatjuk ezt az ugyau, csak várva-várt rekonstrukciót?

Katonai reform.

Budapest, febr. 8.

A tervezett katonai reform előreláthatólag a király budapesti tartózkodása idején fog véglegesen eldöntetni. Mint ugyanis a „Kel. Ért.“ jelenti, e tárgyan Budapest közönségi miniszteri értekezletek lesznek, melyeknél esetleg Ő Felsége fog elnökölni.

A király Budapest.

Budapest, febr. 8.

Ő felsege Budapestre jövele alkalmából ezuttal hosszú évek multán ismét a brucki vonalat fogja felhasználni, miután a pozsonyi alagutnál az akadályt még elhárítani nem lehetett.

Belépés az Ugropártba.

Bndapest, febr. 8.

Molnár Jenő dr., a most megválasztott szentesi orsz. képviselő, a függetlenségi és 48-as Ugropártba fog belépni.

Országgyűlés.

Bpest, febr. 8.

A képviselőház mai ülésén Perczel Dezső elnök beterjesztette Molnár Jenő szentesi képviselő megbízó levelét.

Ezután következett a költségvetés tárgyalása.

Bartha Ödön volt az első felszólaló. Mindenekelőtt foglalkozik a nemzetiségi kérdésekkel.

Felolvassa egy képviselő levelét, ki a „Gross-Kikinder Zeitung“-ra előfizetve levelet írt, melyben buzdítja, hogy a „Deutsche Gensinnung“ szempontjából haladjon tovább.

Schmidt Károly: Ki az a képviselő?

Bartha Ödön nem felel rá s folytatja beszédét.

A költségvetést nem fogadja el. Ezután Lukács miniszter beszélt a javaslat védelmére.

A kath. autonomia.

Budapest, febr. 8.

A mai ülésen Szapáry elnökölt. Schlauch bitoros gyújtó beszédben az autonomia szükségességét hangsúlyozta, mely célnak elérésére egymást kölcsönösen támogassák.

Horánszky javaslatát pártolja. Nagy éljenzés.

A háboru.

Budapest, febr. 8.

London nagy feltűnést keltett a hadügyminiszterrel a háborúról tett hivatalos jelentése.

A jelentés szerint Buller hétfőn átkelt a Tugelán s meg Ladysmith felé.

A hadügyminiszter a győzelemben bizva, nyugalommal várja a bekövetkező csatát.

White tervezi, hogy mikor Buller támad, ő is kitörnek.

Roberts, Kitchner sietve odautaztak.

Öngyilkosság.

Székelvhiid, febr. 8.

Németh János esendőr öngyilkosságot követett el.

Az öngyilkos temetésén jelen volt Beczkó István esendőr, mikor a temetésről hazament Érmihályfalván szíven lötte magát.

A két titokzatos öngyilkosság ügyében szigorú vizsgálatot indítottak.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és lapfajtadonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Hirdetések.

Sz. 10013—899.

127. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Economul” részvényekre alapított hitelintézet és takarékpénztár végrehajtatonak özv. Dregán Makarie hagyatéká végrehajtást szenvedő elleni 113 frt. főkekövetelés és járul. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte a Kolozsvár vidéki kir. járásbíróság terü. elén levő Fejérd községben és határán fekvő és az fejérdi 27. sz. tjkvben a fennnevezett végrehajtást szenvedő és néhai neje Utz Mariska nevéen álló A. I. 1—4. rdsz. 617. 618 hrsz. házastelekből és 1356. 1627. 1635. 2323. 2327 hrsz. külöskégekéből végrehajtást szenvedőt illető felerészbeni jutalékra 922 frt. becsértékben, mint ezennel megállapított kikiáltási árban és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900 évi Március hó 5. napján délelőtt 10 órákor Fejérd község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben — vagy az 1881. LX. törvényezikk 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. törv. 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kolozsvári kir. törvényszék tlkkihatalmát 1899 decz. hó 14.

Csiszér Károly,
kir. tszéki bíró.

Eladó telek. Potom áron.

Tehermentes házhely szabadkézből eladó Kis-utca 61. sz. az állomás mellett 587 □ méter (293 és fél □ öl) □ méterenként 2 frt 50 kr. (□ ölenként 5 frt.) Értekezhetni lehet a helyszínén Kis-utca 61. sz. állam-vasuti állomás közelében.

128. 1—1.

Eladó ház.

Nagy utca 75. sz. szám alatt, mely áll 4 szoba
1 konyha s mellék épületekkel és kerttel,

**sürgősen minden elfogadható áron eladó
HÉT ÉVIG ADÓMENTES.**

Értekezhetni Unió-utca 17. sz. alatt az üzletben.

129. 1—2.

Főtér legszebb és forgalmi helyén

◀ 18. szám ▶

egy bolthelyiség portállal

bodega helyiség

emeletén irodának vagy lakásnak 3 szoba, konyha stb. **Április
elsejére kiadó!**

Értekezhetni ugyanott.

74. 4—4.

Birtok eladás.

Nagy-Iklódon (Szolnok-Dobokamegye, vasut. posta és távirda állomás)

egy 400 hold terjedelmű tagosított birtok
csinos urilakkal számos gazdasági épületekkel **szabadkézből eladó.**
Czím a kiadó-hivatalban. 104. 4—4.

Uj! Kérem elolvasni! Uj!

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy fűszer és csemege üzletemben (**Széchenyi-tér 42. sz. Varga-ház**) a főpostahivatal közelében

egy postacsomag csomagolási osztályt

rendeztem be, hol a n. é. közönség kényelmére postán küldendő mindenemű tárgyak és áruk, szakszerűen és pontosan ládába, dobozokba és papírba feladásra készen csomagoltatnak.

A csomagok czímmel láttatnak el, azokról szállítólevelek, árnyilatkozatok stb. lesznek kiállítva, a küldemény a felek kívánsága szerint bérmentve vagy portóval adatik fel, úgy, hogy a feleknek semmi más teendőik nincsenek, mint a küldendő tárgyakat a pontos és teljes cím kíséretében üzletembe küldeni.

Tekintve azt, hogy sok privátházban a csomagoláshoz szükséges láda doboz vagy papír hiányzik és így a csomagolás maga hiányosan lesz eszközölve, e miatt a csomagot a postahivatal fel nem veheti, a cselédék vagy szolgálk pedig egy csomag feladás miatt sokszor félnapokat töltenek el, úgy reméllem, hogy ezen csomagolási osztály berendezésével házagptól intézményt létesítek.

A csomagolási osztályban következő munkák végeztetnek. **Csomagolás** ládába, dobozokba és papírba az esetben is, ha a felek a csomagolási edényt adják hozzá; ellenesetben pedig én adok előnyös árban számítva ládát, dobozt, vagy papírt, árnyilatkozatok, szállítólevelek kiállítását.

A csomagok feladása esetleg bérmentesítése.
Remélem, hogy az alább jegyzett igen mérsékelt díjak a n. é. közönséget arra fogják bírni, — hogy szives megbízásaikkal készséges és pontos szolgálataimat minél gyakrabban igénybe veendik.

Díjszabály: Egy rendes postacsomag papírba burkolva szállítólevéllel ellátva s postára feladva 50 fillér, papír vagy fadobozt a legolcsóbb árba számítok föl.

Kivánatra a csomagolandó áruért házhoz is elküldök és ezért 10 fillér külön díjat számítok föl.

Kiváló tisztelettel

Zsilinszky Antal.
Telefonszám 138.

88. 4—6.

☛ **Csomagolás végett átadott csomagokért átvételi
elismervény adatik.** ☛

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a
Wesselényi-utczában 8. szám alatt
egy mosódát rendeztem be,
a hol leggyorsabban és legszebben eszközöltetnek minden megrendelések.
A mosási és vasalási díjak a legjutányosabbak.
A n. é. közönség szives pártfogását kéri
11. 11—11.
Bary Zsigmond.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy **Kolozsvárt, a Wesselényi Miklós (belhid) utca 2. szám alatt**

ékszerész és órás

üzletet nyitottam.

Raktáron tartok mindennemű **arany és ezüst ékszertárgyat, férfi, női arany, ezüst zseb és inga órákat.**

Elvállalom mindennemű arany és ezüst tárgyaknak javítását és ujjá alakítását, ugyszintén **zsebóra javításokat** jótállás mellett.

Törött aranyat a legmagasabb árban beváltak.

Tisztelettel kérem a n. é. közönség becses támogatását és pártfogását.

Tisztelettel

ŐSZIALBERT
ékszerész és órás.

64. 9—10.

DIETRICH és FIA
ÜS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK
TEA, RUM ÉS COGNAC NAGYKERESKEDŐK. FINOM LIKÖRÖK-GYÁRA.
Gyár és központi iroda: BUDAPEST-KÖBÁNYA, X. Füzér utca 30.
közvetlen behozatalú valódi
BRAZILIAI RUM-ja.
mint különlegesség a legjobban ajánlható!

Sárga János ékszerész és órás Kolozsvárt,

Üzlet: Wesselényi Miklós-utca 11. sz. Műhely: Szép-utca.

Készít ékszereket a legszebb kivitelben.

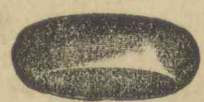
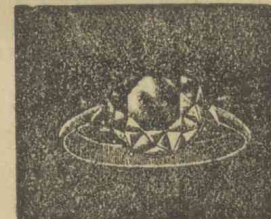
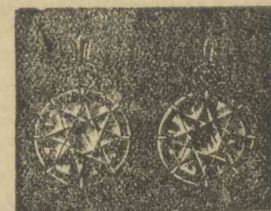
Nagy raktár a legujabb- és legizlésesebb ékszerekből, ezüst-nemüekből, arany- és ezüst, aczél órákból, valamint fali inga és ébresztő órákból.

Megvesz a teljes értékben arany és ezüstnemüket, vagy uj aruval becsérél.

Ékszer- és órajavítások pontosan jótállás mellett!

Képes nagy arjegyzék ingyen és bérmentve!

1122. 39—100.

18 kar. fin. arany
jeggyűrűk.

Babér, a v a g y k e s e r ű l a p u ?

(Reflektor a tudósok ezer koronás görögtüzehez.)

Irta: EPERJESSY DÉNES.

(Folytatás.)

Rákosi Jenő így tanít: „A legnagyobb eredeti alkotások sem eredeti feltalálások. Tessék hozzányulni a régibb alkotásokhoz, tessék kiaknázni, kifosztani és földolgozni.” (Budapesti Hírlap 1898 évf. 332. sz.) Magyarán mondvá: tessék lopni s így a Magyar Polgár (1898 évf. decz. 3. sz.) találó terminusa szerint, a hivatlan írók tolvaj „abó”-jét alapítja meg. Bíráló bizottságunk dogmája is elég épületes.

Szó szerint idézzük: „ha a gondolat a költői érzelemben szükkülködik, ez nem a költőn múlik, mert szemében a tárgy jelentősége azzal függ össze, hogy mert (t. i. költőnk) városhoz tartozik teljes érdeklődésére méltó.”

E sületlen frázis szerint mindazt meg lehet, sőt meg kell énekelni, a mi teljes érdeklődésünkre méltó. A ludas kását, turós lepényt és gombócztó épen úgy, mint első szerelmemet, vagy a természet isteni fenségét. Feltéve, hogy nincs gyomorkatharrusom, mivel ekkor a kása, lepény és gombóc, helyett hurutomat kell megénekelnem, minthogy az is hozzám tartozik s nem csak házirovsom érdeklődéséhez. E szerint továbbá, ha én megénekelném a csizmányat úgy, hogy attól nyomban kiféjazodik a sarka, nem rajtam ault, hogy nem csinálnat remeket, hanem azon, hogy a csizma jelentősége azzal függ össze, hogy hozzám tartozván, teljes érdeklődésemre méltó!

Hogy mivé lesz az új század magyar irodalma? Ezek után Kölcseynek, Graguss Ágost-nak, Erdélyi Jánosnak, Salamon Ferencznek, Gyulai Pálnak és Beöthy Zsoltnak kár volt megszületni. Ezután inkább favágó legyen valaki, mint kritikus, vagy esztertikus. Ha a művészi alkotáshoz — tisztelt urak — az ihlet s annak megfelelő ritkább thema többé nem szükséges, úgy örök titok marad, hogy pl. Petőfi egy kötet verssel, Manzoni egyetlen regénnyel „A jegyesek”-kel. Madách csupán „Az ember tragédiája”-val hogy le-hettek halhatatlanok?! Hiszen ily kaliberű szellemek, ha mindazt a mi hozzájuk tarto-zott s hétköznapi érdeklődésükre méltó volt, ihlet és válogatás nélkül, — amúgy gyárilag — megörökítették volna, munkáikból fejkenkint egy-egy múzeumunk lenne! — Ámde, már az ó-korban tanítottá Aristoteles, hogy a költészet, vagy elmebeli tehetséget, vagy ihle-tett embert követel.

Mi azt mondjuk: mind a kettőt! Hogy az „alkotás” művészetének főforrása az in-spiráció, a „szent örület” már valami Saks-pe nevű középkori vándor színész is el-mondotta Theseussal, az ó-kori Athen urá-val — így :

... Szent örületben a költő szeme Földről az ég-re, égől földre villan. S míg ismeretlen dolgok zárait Megtestesíti képezelgeté, tolla A légi semmit állandó alakkal Lakhelyvel és névvel ruhazza fel. A képzelés oly játékokt űz, Hogy, ha öröme gyulad a kebel, Megtestesíti ez öröm okát ...

(Szent-Iván Éji-Álom, V. felv. I. szin.)

A mai kis Athen ura, a mi koszorusun-k csak úgy *átlag-háttal* értekezik verses rig-musokban, a póczegetről a nympháig, mind arról a mi hozzátartozik. Más szóval ihlete s ezzel kapcsolatos eszkökre, a hangzatos czimek daczára oly kétségbeesjtő szegény, hogy ha ő is költő és pedig koszorús, úgy nincs többé pereczes! Mivel az is költő és mi mind született pótták vagyunk.

De ha netalán a tisztelt tanár urak tanuimat — Aristoteles, Shakspeare-t kifogá-solnak ebben a makacssági perben s néze-tüket az ódság czimén elavultnak vennék s modern tanut kérnek, az ujjabb szellem óriások közül hivatkozom egy Castelar ra, ki az igazi költőt és hivatását így definiálja: „A költők oly lantok, melyek minden szél érintésére megzendülnek; tavak, melyeknek színén minden átkelő felhő változást idéz elő; van bennök valami megfoghatatlan, mint a jóslatokban, a sejtelemben és az álmok-mokban. A legellentétesebb eszmék har-czolaak egymással agyában. Szelleme a viz-nek végzettségűségevel futja meg pályáját, majd szeliden, majd rohamosan; dalol, mi-dőn a zordon sziklák között mint habzó viz-esés a mélységbe zuhan; dalol, midőn a morajló pataokban édesen és csöndesen ál-modozva visszarágyogja az ég csillagait; és énekel midőn mint hatalmas folyam az örök-kevalóság kikutathatlan óceánjába ömlik. Azért a költő életét vizsgálva, megismerheted korá-nak ingadozásait, fájdalmatát és törekvéseit, roha-mos haladását, belső küzdelmeit, eszméit.” (Castelar: Lord Byron élete.) Fájdalom a mi koszorusun-k, „szent örület” ihlet nélkül, nem hogy visszáragyogná az ég csillagait, de ko-runk ingadozásairól, fájdalmaról, törekvései-ről, rohamos haladásáról, belső küzdelmeiről, eszméiről neki nincs semmi mondanivalója. Oly alant jár, hogy a borzasztó fojtó köd-ből: körmönfont versei „zür”-jéből (egyik kedvencz szava költőnknek) kimenekülve, mi-dőn a szellemi fertőzés okozta ájulásból fel-ocsúdnak, az eszmetársulás alapján csak an-nyira emlékezhetünk, hogy valamikor réges rég, *ilyen* verseket kaptunk kijavíthatatlan szekundákat!!

Ha oly nagy volna szerzőnk tehetsége, mint sovágása a halhatatlanság után: költő-király lehetne.

Ime — milyen potom szerénységet ko-szorozott meg a bizottság:

Fölfedeznek.

Mily szép lesz majd, ha fölfedeznek, Mikor már nem leszek; Egy-egy könyvemről czikkelyeznek, Mi még el nem veszett; Mi elhevert a renzhe lomban, Szépen élékerül; Hogy voltam az irodalomban, Lassacsán kiderül;

Kolozsvári író-tanoneczok Neveim kürtölk, S nekem megadják azt a polczot, Melyből most nem telik; Szárnyalni kezd a hír nevemmel, S az író Budapest, Mulatozván az idegennel, Szól: Erdélyt fölkeresd;

Ott van Kolozsvár. Abban áll egy Laggagó versét. Nem látták, kik körülé éltek; Nem tudták: mily erő! Elveszté hagytták léha gondok Zsivajja közepett Az értök győtrődő bolondot, Míg kedve oda lett.

De most kiűnt, rá olvasának Hol jártátá eszt: Hogy megteremtse városának Kincses pócizsát. Újjjognak is, hogy őt megérték: Haszon s dícs — művei. Sirjára most e kettes érték Emlékét emeli.

Tégy koszorut rá. A szerénység Melyet e kö tákar, A mi korunkban nem csekélység; Párja nem lesz hamar. Világot ma ki bír emelni? Emelni bár salut! A hont részenként fölemelni Ó ma az igaz ut! ...

Igen, igen; majd fölfedeznek, Hogy én is itt valék. Emlékbeszédben föltegznek; — Oh édes toldalék, Egy törpe létez, melyben ettek, S tovább endenek, Ha esontjaim is oda lettek, Efféle emberek! (Esti fény. 143. l.)

Nyugodtan alhatik kedves doktor ur! Megénekel póczegetre gondoskodni fog, hogy őnt Budapest föl ne fedezhesse Erdélyben. A hol ön, mint költő ismeretlen fogalom. És igérjük ezennel, hogy oriai városi terheink daczára, még adunk önnek ezer koronát, ha szentül igéri, hogy eszté többé nem jártaja a mi városunk kincses pócizsének megterem-tésén! Viszonzásúl igérjük, hogy költői em-lékezetét sem egyes, sem kettős értékében bolygatni nem fogjuk, azt unokáinknak is meghagyjuk végül megnyugtatójuk, hogy em-berevő mioltunk daczára sem fogunk esont-jaiból öktezni! Most, mivel a parnasszusi tözs-dén hivatalból jegyeztetett: kurzusát a nul-láig követjük! Hogy a bíráló-bizottság mi-lyen „műgond”-ot „meglepen tartalmaz el-mélkedés”-t „higgadt bölcselkedés”-t és „jeles nyelvkezelés”-t talált az általa kiemelt művekben — dalolják el a zöld hernyók:

Zöld hernyók dala.

Kolozsvár a mi jó tanánk! Üdvöz légy kedves jó anyánk! Bár a selyméről mostoha, Hozzánk nem voltál rossz soha.

Nem értjük bár e nagy kegyet, Mint Kolumbácson a legyek; De mig ott bög a marhahus, Csemetéd nem sikoltja: Fuss!

Azért fajunk novemberen Reményeden már megjelen; És mind lehet duzzadt a rügy: Munkánk tilalma nem közügy.

Reménysznitűnk kitűnő guny E renzhe népknek, mely nem un; Lehet, hogy szinünkrét szeret, Hisz itt kezdődik a kelet.

Mily szép, mily nemzeti leend, Ha majd (közleg már) megjelen! A lisztéheh fölkerszera, S a vértetűknek tábora.

Elbuhatik akkora már Özdöndék és cserebogár, Gyűrűs pohók s béiben falánk Pipagyáros turdancs kománk.

Dolgoztak eddig emberül; Lám, a piacra mi kerül? Kivált mióta legelez Kedvére a szőlő-pénész.

De jó majd egyesült erőnk, S nyomukban a községi tönk. Sebj! a község megszakad, De a nagy város megmarad. (Ősi gond. 99. l.)

Tehát: selymér, kolumbácsi légy, fil-lokszera, vértetű, özdöndék, cserebogár, gyü-rűs pohók, furdancs — és pedig a pipagyá-ros — szőlő-pénész... bögő marhahussal!!! Hatalmas gyomruk lehet a tisztelt ta-nár uraknak, hogy ezt a menu-t, ezt az igazi „községi tönk”-öt egy szuszra megemész-tették!*)

*) Mivel kis keresztfiam és kollégái a ko-szorus verseken már rég mulatnak, tisztelettel ké-rik szerzőtől: „A merengő czékla”, A kolbász mosolygása”, „A lázadó harapofogó”, „A kecske tremelő” végül „A czérna madrigál” kézíratait. Nehány jeles mintát óhajtanának, a jövő mille-náris pályázatra készülvén.

U. i. Szakácsné alázattal kér a bögő mar-hahus mellé, természetben és leszállított árban: egy kiló kecskeszirt, a „Merengés” 38-ik lapján olvasván, hogy:

Hiába! az idő olyan; — Vaj sínes már csak kecskeszír.

A kegyetlen „zöld hernyók” letarolván a dal, elégia s más lyrai alfajok természetét, költőnk a lyra vaskalapjára szorult. Gőthe, Heine, Beranger, Burns, Petőfi, Arany dalos lantjának édeni zenéjéhez képest az, a ki-halt, élettelen „zür”-ben csak rémösen kong.

Hátha koszorusun-k lehangolt lantján a dícsőséges műt húrja ép — gondolám, mi-dőn fölrazott a „Dalnoki bu” — dermedé-semből, a dalok lefagyott, hervadt kertjé-ben?! (Esti fény. 141. l.) Csalódtam. A dal-nok koszorús mankóin így nyögött, a mult dícsőségéről:

Mit gondolsz, édes Kolozsvárom, Felőlem? még nem tudhatom.

(Már tudhatja.) Nem kérdzem és nem is várom, Hogy megmond majd egy szombaton. (Nem is mondhatók meg áprilisig — bárki légy oh dalnok.)

De mondok egyet, míg felejtném: Ur vagy, nemes, és jog szeriat. Neked ha volnék, el nem ejtném, Mire a rég birt kegyeser int.

Arra t, i., hogy miúnt az uri lény (már milyennek Kolozsvárnak kéne lennie) hajdan udvari bolondot és költőt tartott s összeve-sztítrén azokat, mikor hajbakaptak jót nevet-hetett, de a mai Kolozsvárnak ily fényűzésre nem telvén, a dalnok ur imádott városunk-nak így ajánlkozik:

Oh nézz reám: költőt s bolondot Egyesítek szivemben én. Hadd, fedezem az uri gondot: Ne vess, sirj lantom zengzetén.

Ha kell csak mond: összeveszitem Magam, magammal; lesz bírók. Minden erőmet megfeszitem, Hogy jót ne vess, míg én sírok.

Pompás! Adjunk e dalnoknak, ez ere-dei fráternek is ezer koronát! Centumpá-tereki! Hallották? A dalnok maga magával fog összevesezni, birkózni és sírni fog?! Egy „jó szó”-juk sincs ilyen remek ajánlathoz a kommunitásban?! Csak így kultiválnak ősi szokást és erkölcsöt!?

Pedig lám, e dalnok azt is tudja „miért gondolsz agyodva reggelig” — édes városunk:

Cseléideiben nincs vidorság. Csak úgy kullognak csendesen. Oda a régi Erdélyorszáig, Melyben ragyogtál fényesen.

A régi Erdély összes ragyogása tehát vidor cseléideiben összpontosult! (— No, ez már némi történelmi tévedés! Dr. Márki. — Mellékes! Dr. Szamosi.)

Ablakban tűsz merengve nézesz, A verebeket hallgatod.

(S a koszorús dalnokot.) Talán elmúlt időt idézesz, Vagy csak merengsz? — te tudhatod.

Tudja s az „ablakban tűlve” szegény Kolozsvár ép azon mereng, hogy 49% pó-tadója nemokára 149% lesz, adóssága négy millió helyett négyszer négy millió s hogy ennélfogva honnan, miből fogja fedezni az évi ezer korona parnasszusi nyugdíjat és szerződteni valahonnan udvari bolondot, aki pl. költségvetésünkhöz egyszerre sirjon és nevéssen, hogy ne unatkozzunk s egy kissé feledjük az adóvégrehajtás gyásznapjait és ősi dícsőségünk, a régi Erdélyországnak kullogó cselédei által történt tönkresilányi-tását.

Mivel költőnk bírai az elmélyedést, a tartalmas, higgadt bölcselkedést hangsúlyo-zák, de mivel lantján a „mult”-hoz nincs egyetlen fölemelő hang, megérintém a „böl-cssesség” a valamiben való „hit”-nek hurját, hogy hallhassam a művész miséjét. Melyet Cherbuliez így ír le: „akár költő, akár festő, akár zenész, a legskeptikusabb, a legérze-kibb művésznek is megvannak a maga jel-kepei, ritusa, s hite, mely bebizonyítja ana-nak, a minem látható. Legfutóbb benyomásai is mintegy maguktól érzésed, álomma vál-nak; egyetlen ibolya illatában sok tavasz illatát, ittasságát leheli be. Megbűvöli a vi-lágot, s a mi nincs, megjelenik neki abban, a mi van, a láthatatlan a láthatóban; édes békébe, isteni szelidségbe merül akkor lénye belseje, s lelkeből a mi felszáll, belevegyül kenyerébe, a mit eszik, borába, a mit iszik. Ez a művész miséje.” (Cherbuliez: Művészet és természet. 240. l.) Ujra csalódtam. A mű-vész miséje helyett, a bölcsesség hurjain is csak khaósz zengett. Költőnknek nincs jel-kepe, ritusa, hite. Édes béke, isteni szelid-ség helyett lelkeből kinos bizonytalanság, vad háborgás, megvetés száll felénk. Ki tudná a következő díszszonans hangokból kivenni, hogy pl. az embert gyűlöli-e, vagy szereti? „Emberszeretet”-ében (Esti fény. 62. l.) így ömleng:

Szeretlek, ember, s nem tudom: Miért szeretlek oly nagyon?

De már egy lépéssel hátrább visszaterő refrénben tanítja, hogy embertársunkat közel ne engedjük magunkhoz, hisz bensőjét elv-ből ő is elrejtí, bár megengedi, hogy:

szíved tágas terme Tánczhoz igen alkalmatos, S vidit a nyitátság gerjedelme, Bár annyit gyűr, annyit tapos! De végül is a gazda szenyed... (És az olvasók.)

Habár:

Egy némelyiknek édes hangja Fülebbe csóbasan beszél De viszket majd, mikéntha hangya — Mászkálásokat érzénél S egyhangúsága addig csegett Hogy vakarod hangtáladat.

Mert szerinte

Az ember-állat, nem teremő: Bár mint vedd őt: csupán fogyaszt. (Az ön verseiből — soha!) Táp kell neki; légy bár te mentő: Megezz, ha benned kapja azt.

Az „Egoizmus”-t ostorozza így a szerző (Esti fény. 53 l.), ha a legnagyobb egoista nem ő maga volna ugyanazon költeményben, mely-ben azt írja, hogy nem is tudja miért szereti az embert oly nagyon:

Bizalmam nincs benned sehogý. Ha tán van is, csak egyre fogy; S ha én bizalmat mutatok: Teszem, mert érdekelt vagyok, Bizalmas, hogy te légy, nekem, Mig én bizalmad megvetem.

Szerencsére — értjük ezt a megvetést: Hogy adj, önként, s ingyen talán: Még sohasem tapasztaltam. (Hát nem ön vitte el az én ezer Koronámat is? Titán Laczi.) Kedves nem én vagyok neked, Mert csak magadat szereted.

Méltatlan e súlyos vád! Lám, a doktor urat úgy szerették a tudós tanárok, hogy be-dugva „hangtál”-aikat, mikor beléjük har-sogta, hogy: „ember, mi volt, ma is, ember-evő” még arra sem reagáltak — megkoszo-ruzták! A legesetebbb pesszimizmus jogosult például egy Leopardi lantján. Megrendíthet egy világot. Koszorusun-k pesszimizmusa csu-pán a bőssz zuluk, hottentották bömbölése, mialatt késők fenik. Melyre meg is értünk, ha igaz, hogy:

egész világ van megmeredve, S a ki él, csak jéggé válni van még kedve. (Esti fény. 36. l.)

Vigasztalódjunk. A világ nem, csak ko-szorusun-k merevült meg. És kérdem, várha-tunk-e szárnyalást, egy parányi éltető suga-rat ily jéggé fagyott depimációtól?! Őt az emberben a természet titkai s annak, nagy buvárai sem izgatják. Darvint így nézi le rö-videsen:

Az ember volt; de ma vajon Egyéb-e mint egy nagy majom? Ime a példák... oh de jaj, Rajok mutatni volna baj. Semhogý ezért legyen bajom: Inkább legyek én is majom. (Ősi gond. 69. l.)

Mexicóban, az őserdő tropikus növénye ily bámulatkeltő:

Virág — s gyümölcs-leh összesege; De kőrté a véghatás Vadonban bájnak ennyi éke! Ez valami nagy számadás. (Merengés 98. l.) Szerzőnk az embert nemcsak individuá-liter, hanem a tömegben is lealázza. A tö-megben sem látja pl. történelem alkotó gyön-gegséget, vagy erőnyeit. Ama hatalmas tulaj-donságokat, a melyekkel a tömeg, a nép néha bizony imponál, parancsol és csodát művel.

Igy magasztalja a tömeget, melynek ko-lozsvári filléreiből minden derekájában kiese-rélheti már a tollut babérlevéllel:

Érezzük bár, hogy emel valami: Hiába egy bus pontba rohanunk; És nem tudunk többé fölszállani: Egy örült álnok tömegé vagyunk. (Esti fény. 66. l.)

Az élettelen tárgyakat is megrohanja.

Például könyveit. Alkalmasint haragjában, hogy azok „egy s más” nem verhettek fejébe.

Holtat a mint írja (Merengés. 41. l.) kedvencz könyveit reggelig és az oldalnyílalásig be-tűzi. Ime:

Családi réven (no, ugy sógorul) Mondom tehát, hogy a ti becsetek Ugy homorul csak, és úgy dőmborul, Mint azok, a kik irtak titeket.”)

Belőletek mind csak ember beszél, Az ábránd, őszön, furlang embere, Hely elcsavart mondasokban ízel, Mig a fejünkbe egy s más bevere,

Éhes számár, szegény emberiség! Csak fuss a könyvtől, mind haszontalan

Abnak után láss, az neked arany.

Csak tudj harapni, rugni emberül, Ha koró, dudya volna tán kevés, (Sok is. Hét koszorús kötet.)

Mig adagod, tengésre, kikerül, Kivánom, hogy kedvedre legeléssz, (Esti fény. 68—69. l.) (Nem elég szép kívánság — ezer koronáért?)

Találón írja Gyulai, hogy a hazafiság szenvedélye, kiváló jellemvonása a magyar költészetnek. Egy európai nemzet lyráján nem csendült meg annyiszor a hazafiság hurja, mint a magyarén. Mert egyetlen európai nem-zet sem küzdött annyit lételeért s a nemzeti fájdalomnak lehetett-e táplálóbb forrása, mint a mi viszontagságteljes nemzeti életünk. A magyar lyra a nemzet rövid történelme. A legrégibb időktől fogva egész jelenkorig ne-hány költemény olykor hievbenn kifejezi a nemzet hangulatát, a hazafiság eszméit, mint akár államiratok, akár országgyűlési beszé-dek. (Vörösmartyi Eletrajza, 248. l.)

A mi költőnknél e szent fogalom: haza, a hazafiság szenvedélye ily nyomorék testet ölt verses „vezérczikkek”-ben: De most elbűváltam, vagy mi történt velem? A te mivoltodat sehogýgy képezem. Nem vagy a mi voltál, nem vagy a mi lennél; Mintha alig volnál több a véletlennél.

*) Téved sógor! A szerző becse nem min-dig a poczak domborától függ. Csak költőzzünk át Kolozsvára Laczikámmal, meglássá mily fé-lelmetes konkurrensé leszünk a jövő millenáris pályázatokon — homoru műveinkkel! Addik is — pá!

Titán Lászlóné szül. Kottlik Zirzabella. Honleány és Dalárnó.

S mivel szerinte vigasztalás, hogy: Ezerévünk csupán ígélet, foglaló — Jó az'rt nekünk így ez a gyermekesség; Illő, hogy a munka csak játéknak tessék; Mig csak belejátszunk egyszer a munkába; A ki ezt nem hiszi, . . . kába, (Esti fény. 30. 31. ll.)

Tehát a legmagasztosabb thema sem ereszt.

Nem csoda, hisz még az sem tudható, hogy:

Hazánk szerelme, oh, vajon Elődöket követ-e még? Vagy teng egy hosszú sóhajon. Mely mélabúhoz illenék?... (Esti fény. 41. l.)

Ugyanily hosszú sóhajon teng az „Egyen-lőség, Szabadság” is, midőn a franciaia par-lamentbe bomba ütött:

Imádlak, drága, szent szabadság! Oh ments: kísért a czéda valdság Rombolni — — — — —

Oh tárd ki teljes üde bájád! Szerelmed szenvedélye bágyad: Már szinte szégyen fenyeget: Rima vetélye, hah — neked! (Ősi gond. 77. l.)

A civilizáció diadalait is csak álmos. üvegszemekkel nézi. Tizenöt versszakon át elmélkedik a „Szövő ipar”-ról, de már az opus közepe tájt nevezetes indoklással vallja be, hogy kerüli:

a forró kását Nemzetgazdaságban költő kontatását. Tudomány beszéljen és bevált gyakorlat; Szak-prózába költő ne mártsa a tollat. (Esti fény. 33. l.)

Költőnkre nézve ügylátszik „Demokrá-cziánk” is csupán „szak-próza.” Gyerekes okokból, ily gyerekesen ostromolja, több mint négy oldalon:

Hogy már ürülni kezd vala A feudális kamara; S hogy már betűzni kezd vala A nagy urak jó számara: Tudás-szükség s szükség-tudas Ragaszkodásra kényszerített.

Az ezerévi toldozás, Kötés ugyancsak széthomolt. Sok drága, szép vonalkodás Repkényt hívó rommá omolt.

Az egyén, egy maga: tömeg. Mely vonz, taszit szükség szerint. Nincs többé, mi akaszsa meg: Kaloda, járom, kényszer-íng.

Erély az egyletekbe gyül. Nagy szaporán alakulunk. És mutatunk fel sok tagot De mennyire elbűváltak, Ha fogni kell a vastagot.

Oh ti csodált ő buorok, Szerető kéznek művei!.. Ma az új ház már tántorog; Ma — készen vannak nyitni. A szimla — mind haramia; S még is meg nem tagadhatom.

Csordult nekünk itthon a szír A pinze, kamra és a csűr Fölösleget is mutatott; Nemes hadjája egyedül Bizony sohase mulatott, Városba gyül ma bus fia, S mereng a hus kirakaton.

Vesztett bár minden: az író Csendjében irt, mit szív sugallt A közönség volt a bíró, S becsülté a regét, a dalt.

Szer-tte, ha feledteték Vele a bomlott képeket Legyen a műbeu menedék; Bolondot látunk elegend. De ma a boldonság fia Egyész sereggel ver agyon. Ej, ez a demokrácia De megviselt minket nagyon! (Esti fény. 106—110. ll.)

Az ilyen dalnokát bizony meg; de az urak ne feledjék, hogy midőn a boldonság fia* „egész sereggel ver agyon” ilyen író-t, költőt, e tömeges mésszárlásban nem a de-mokrácia, hanem a költői tehetetlenség a bűnös!

Im, a „Költői hir”-t mennyire fumigálja szerzőnk:

Költői hir! Kellesz nekem? Hát érted zeng csak énekem. Nem, nem! Ne csábíts engemet, Hogy megtagadjam lenyemet. (Fájdalom — megtagadta.)

Volna-e a dalnok kelleme, Ha azt is tudni kellene, Hogy mit daloltatna velünk A mi szeszélyes emberünk?

Hisz akkor — így folytatja — benne csak a czigány járná, rongy östöt huzna he-gedűjébe és ittasokkal ülte tort. Mi ellen parnasszusi szűzességgel tiltakozik:

Igyátok meg borotokat! Vissza a szennyes rongyokat! (Azóta már a fényes koronák meg-puhították a „rongy ötös”-t gyűlölő köszivet.)

Ha nektek is kell a gyönyör, Föl, énvelem, ki bírja, föl!

Nem meggyünk; miért leplezte le a köl-tői hir titkait?

Hogý készül a költői hir? Jól tudja már ma, a ki ír. Ez is mint a politika, Biz’ isten csupa taktika,

De, csak mikor a verselés ily patikai fífiká, mikor a költőnk által megleczkéztetett olvasó:

a ti szakácskönyvetek Levesét nem emészti meg.

Mert — jól mondja :
Megnőtt s így inkább kellene
Neki valami pecsénye
(Koszoruzott ezíbre nélkül.)
Jó friss, jó puha, rágható,
Erőt adólag átható ;
Esti fény 134—137. II.)

Annál inkább, hogy nekünk félholtra kezelt olvasóknak szörnyen megártott, költői kölikát okozott az „oly zsongító, oly enyhítő, békésen elpihentető, aggok kisedek által áldott herbathea“ a „Székfü“, a „csöveiért keresett és görög-dinnye idején győzői pukkanó ékes“ „Bodza“, a „esalfa tervvel vizesőnek nyert kis hamis“ „Bürök“, melyből ünnepezt poétánk „leskelődve szögletesen orvul fecskendezett“ és a „Stanhopea oculata,“ valamint a „Cymbidium aloëfolium“ kotyvadéka, melyek „használat“a után méltán kiálthatunk fel:

Reám ne nézzon gyáva, léha !
Csak hősiség, mit tisztelek.
(Lásd : Merengés 68, 96—100. II.)

Tovább nem bírjuk. Doktorunkat átengedjük végleg a tanáruknak — ezer koronás recipéivel és az „Öcska zsendely“-el, melyet eddig :

kibírtunk, mert te szépen
Tartottál egyebek között
Most, a cserépnak érzetében,
Kedélyünk olyan üldözött.
(Merengés 48. I.)

A cserépnak érzetében üldözött kedé-

lyem megkísértém a borral, azaz hogy dalai-val kibékíteni. Remélve, hogy a bor a doktor ur szerint bár „oly adóizü“, de „Lényeges kérdés“ lévén, hatásos lesz. De jaj — Kuczig Balázs és Ttyukody uram „Kurucz bordal“-ától kedélyem oly kurucz katzenjammer-t kapott, hogy Anacreon, Hafiz, Csokonai s a bordalok többi híres mestere, Bachus menyeyei szelem birodalmában csak nevettek. Tudván, hogy a koszorúsnak összes bordala elsavanyodott a hivatalos végzés eme gyászakkordjain :

Miért, hogy Sashegyivel írni
Kormányok el nem rendelék ?
(Lásd : Esti fény. 76—78 II. Őszi gond. 23. I.)

E felséges rendeletet hazánk összes tényleges szolgálatban levő és szabadságolt állományu poétái hozsánnával fogadnak. A mérges kritikuskok is. Azzal az üdvös záradékkal azonban, hogy a Sashegyi-s kalamárist, csak „hivatottak“ használhatják. Sürgős volna ez a hivatalos rendelet borunk megmentése ezéjéből. Mivel — költőnk szerint — államférfiaink kegyéből már is : „a pálinka-izben kalmári bűnörültjei leszünk.“ (Esti fény. 80. I.)

De mily zavarba hozhatná költőjüket a tanár urakat, ha egy-egy kíváncsi nő hallgatójuk irodalmi magyarázatát kérné pl. a Stanhopea oculata mesterséges megtermékenyítésének — ember által (I. Merengés. 99. I.) vagy a következő pikantériák „mélység“-einek :

A titkos éj után a harmat
Az ernyedő fűszálakon
Elárul áldozott nyugalmat
Az ellopodzó árnyakon.

Ölekezés pillanatával
Dermedtek még a levelek ;
A veríték fény-fátyolával
Fedetten, úgy szendergenek.

De napsugár jó, édes anyjuk.
S szól: ej, bohó szerelmesek !
Magunkat emyire elhagyjuk ?...
No, föl és törülközözzetek.

Kíváncsi szem még megtalálja
Látni: mi történt ?... Alljatok !
Erőt megint a tünde bájra,
Hogy édes éjre várjatok ! (Merengés. 116. I.)

Látták ? A megtermékenyítést ? A titkos éj után ölekező dermedést ? A bohó szerelmesek törülközését ? A kíváncsiságot : *Mi történt ?* Az édes éjre várakozást ? Ezenkívül — hallották ? Izélünk ! Éhes szamarak vagyunk ! Abrakoljunk, harapjunk, rugjunk és legelészünk ! Vetélkedjünk a rimával. Kontassunk forró kását. Hisz úgyis a bolondság fiai vagyunk, szennyes rongyokkal, adóizü borral, mint a pálinka izben kalmári bűn örültjei !

Ily hallatlan durva triviálításokat „izélt“ meg (bocsánat — a koszorustól tanultam) a mi tisztelt bíráló-bizottságunk, melynek tagjai a szépezzetet naponkint tanítják !

(Folytatása következik.)

Igen sok külföldi, francia, angol és német szer van hirdetve és ajánlva fiatalemberek részére osóbántalmak és folyások ellen.

Mindazon esetekben, a hol Santal-olaj használata orvosilag javasolva van, a legcélszerűbb és legjobb a

Santal-Egger

alkalmazása, mely a legjobb minőségű kelet-indiai Santal-olajból készült és az orvos urak által rendeltetik.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr., postán bérmentve, a pénz előleget beküldése mellett 1 frt 70 kr., 2 üveg 3 frt 20 kr., 3 üveg 4 frt 50 kr.

Gyógyszertár a „Nádorhoz“, Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. szám. 975. 20—20.

Alapított 1838-ik évben.

ADRIAI biztosító-társulat

Vagyonbiztonsági tőkéje 104 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Báró PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 62 éves fennállása óta 440 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett

tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál- és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

Szekula Ákos
vezérfelügyelő.